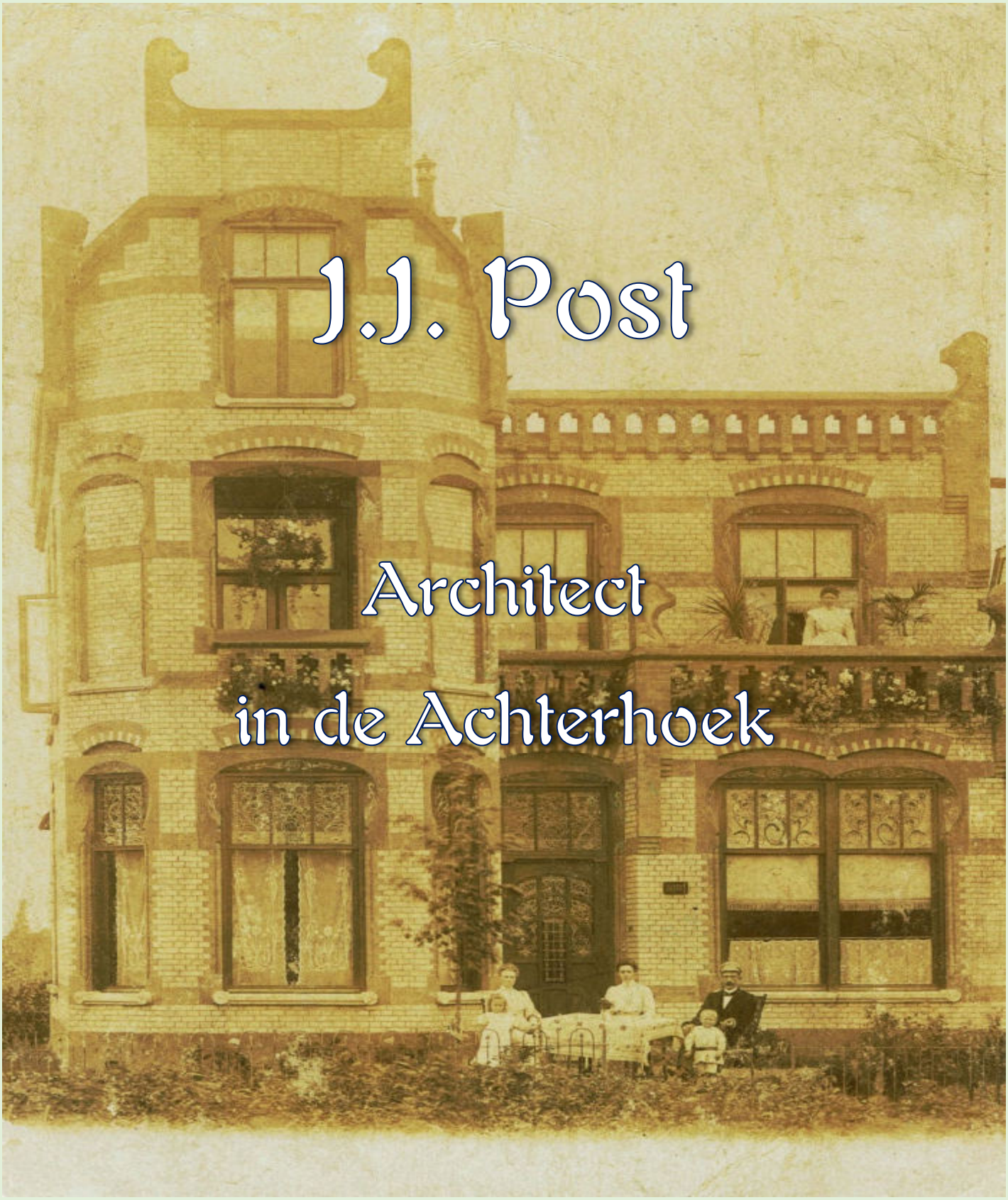

J.J. Post

Architect in de Achterhoek

KENNISCENTRUM RONDOM 1900

2e en uitgebreide versie

Jalf Flach

INDEX:

Vooraf	**3**
Inleiding	**3**
Nieuwe ontwikkelingen	**6**
J.J.Post Architect in de Achterhoek	**6**
Een ondernemer….	**8**
Conflicten	**51**
Achteraf	**94**
Bronnen en Afbeeldingen verantwoording	**97**
AALTEN	
Bank aan Slinge	**71**
Bodendijk 37-43	**82**
Bredevoortsestraatweg 33	**84**
Dijkstraat voormalige naaischool	**80**
Hofstraat 12 - Beukenhof	**74**
Hofstraat 16	**81**
Hofstraat voormalige textielfabriek	**73**
Hogestraat 20	**83**
Landstraat 8	**67**
Ormelstraat 7	**85**
Polstraat 7	**71**
BREDEVOORT	
Misterstraat 4-4a	**60**
GROENLO	
'Ruimzicht' Winterswijkse weg 78	**57**
LICHTENVOORDE	
Gemeentehuis Varsseveldseweg 2	**86**
Markt 2	**89**
Rentenierstraat 37	**87**
MALMÉDY (B)	
Rue Malgrave 6	**77**
WINTERSWIJK	
Algemeen Ziekenhuis	**51**
Corle School	**55**
Gasthuisstraat 57-59	**50**
Gasthuisstraat 100	**32**
Gasthuisstraat 104	**20**
Groenloseweg 60	**9**
Haitsma Mulierweg 14-16	**22**
Haitsma Mulierweg 29	**27**
Haitsma Mulierweg 30-32	**25**
Haitsma Mulierweg 53	**28**
Markt	**31**
Meddosestraat 10-12	**43**
Miste 'De Eschof' Meenkmolenweg	**58**
Misterstraat 72-74	**45**
Misterstraat 88	**35**
Miste 'De Klomp'	**56**
Parallelweg 64-66	**33**
Prins Hendrikstraat 2	**25**
Prins Hendrikstraat 3	**10**
Prins Hendrikstraat 5-11	**14**
Prins Hendrikstraat 13	**15**
Prins Hendrikstraat 14	**19**
Ratumsestraat 10	**36**
Postweg	**59**
Scholtenenk	**47**
Spoorstraat 58	**41**
Waliënsestraat 120	**54**
Weurden 37	**39**
Weurden 42	**46**
Wooldstraat 18	**52**
Wooldstraat 41	**59**
ZELHEM	
Dr. Grashuisstraat 3	**92**

Vooraf:

De eerste versie van deze publicatie kreeg veel enthousiaste reacties, inclusief uitnodigingen om Post-architectuur van binnen te komen bekijken. Nieuw fotomateriaal, verder gaand onderzoek en het daardoor terug moeten komen op aannames en veronderstellingen, en nieuwere ontdekkingen; dit alles droeg er toe bij dat u nu al versie 2 voor u ziet.
Ook deze publicatie vindt uit oogpunt van bomen besparing in de vorm van een .pdf plaats. Omdat de maakkosten daardoor nihil zijn is deze publicatie dus gratis. Schoonheid moet gedeeld worden, zeker in deze tijd! Wie echter toch behoefte heeft aan een papieren versie kan de tekst altijd zelf uit (laten) printen…

Jalf Flach – Aalten – April 2025

Inleiding:

De Art Nouveau stroming en de voortbrengselen ervan spelen een belangrijke rol in m'n bestaan. In m'n jonge jaren in Deventer, een stad toch rijk voorzien van stedenschoon, was het juist de Art Nouveau architectuur die er voor mij uit sprong. Ik werd er blij van! Gedurfde vormen en kleuren, opvallende decoraties, het ademde allemaal een stuk vrijheid uit die andere architectuur, hoe luxueus soms ook, niet had.
Met het opgroeien en het uitbreiden van m'n actieradius werd het 'zoeken naar… ' een voortdurend leidmotief bij reizen en vakanties. Evenals het fotografisch vastleggen. Want ook de naoorlogse wederopbouw die vaak gepaard ging met sloopdrift dunde het bestand stevig uit. En de elkaar in een koortsachtig tempo opvolgende moderniseringen bij winkelpanden maakten eveneens korte metten met heel veel moois. Dat vastleggen met een huis, tuin en keuken fototoestel leverde dan beelden op die kwalitatief niet om aan te zien waren, maar… nog *wel* helemaal authentiek…

Winterswijk Wooldstraat 41 - jaren '70

Latere tochten brachten me naar allerlei uithoeken van Europa. Ook daar kon ik waarnemen dat de tijdgeest die de Art Nouveau had aangedragen in verschillende landen afhankelijk van klimaat, volksaard en de daar aanwezige bouwmaterialen, overal weer een soms heel eigen vertaling had gekregen.

Betere camera's en vondsten op het zich ondertussen stormachtig ontwikkelende internet leidden tot een wereld omspannende Art Nouveau database en boekencollectie. Al die gegevens werden in een snel benaderbare samenhang opgeslagen en op verzoek gedeeld met geïnteresseerden. 'Kenniscentrum Rondom1900' was daar een gevolg van,

Maar ook de gelegenheid die daaruit ontstond om het boek *'Bezielde Schoonheid - Art Nouveau bouwdecoraties in Nederland'* te kunnen schrijven

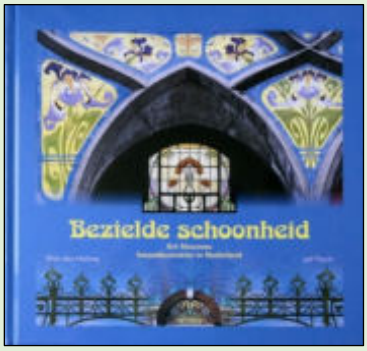

was een gevolg.
Nu leeftijd en wereldgebeuren niet meer zo tot reizen uitnodigen heeft het onderzoek een andere vorm gekregen. Ik meende onderhand wel zo'n beetje te weten wat er allemaal nog *was* aan Art Nouveau architectuur. Nu kwam de zoektocht naar wat er op dat vlak ooit was *geweest*. Het doorzoeken van beeldbanken en archieven maakte duidelijk dat er op dit terrein nog een wereld viel te (her)ontdekken. En ook dat, wat er nu nog wel was, vroeger vaak nog heel veel mooier is geweest. Onderstaande foto's maken dat bijvoorbeeld duidelijk.

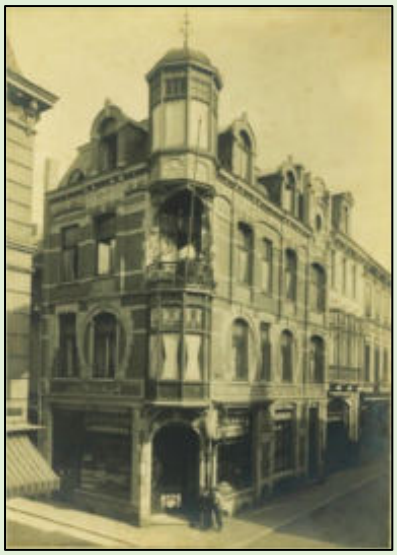
1
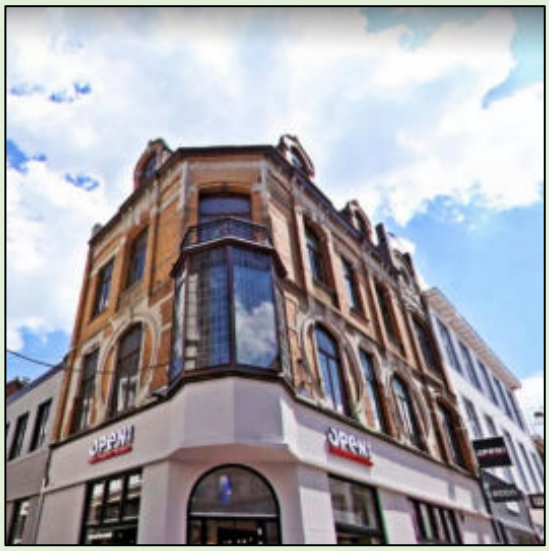

Roermond - Steenweg/Schoenmakerstraat

Toen ik in 1979 in de Achterhoek kwam wonen sprong -uiteraard- meteen de architectuur van Jacob Post in het oog. En hoe meer ik er van ontdekte hoe groter mijn bewondering daarvoor werd. Hier was iemand die met beide benen midden in die Art Nouveau periode had gestaan en daar overtuigend aan had bijgedragen. En…veel van dat werk was er nog! De ergste sloopdrift was gelukkig aan de Achterhoek voorbijgegaan. En ondertussen is iedereen (hopelijk)wel overtuigd van de monumentale waarde er van.

Ik voelde de behoefte om Post en zijn werk te gaan onderzoeken.
Een boeiend proces ving aan met dit wat nu voor u ligt als resultaat, ik hoop dat het u aan zal spreken.
Post bewoog met z'n tijd mee. Dat betekent dat hij ook een redelijke hoeveelheid 'overgangsarchitectuur' op zijn naam heeft staan. Een term die doorgaans wordt gebezigd voor architectuur die zich al wel afwendde van de neorenaissance, maar nog niet als stijl zuivere Art Nouveau wordt beschouwd. Want dat was pas de stijl die de oude vormentaal losliet voor een geheel nieuwe. Een voorbeeld; de zogenaamde speklagen (horizontale baksteenlagen van een andere kleur) die gevels verlevendigden en heel kenmerkend waren voor de neorenaissance, zijn ook in Post's Art Nouveau nog lang terug te vinden. Post herhaalde zichzelf vrijwel nooit en heeft ook overtuigende architectuur gecreëerd in de chaletstijl, de Amsterdamse School stijl, de cottage stijl en later in zakelijker en meer rationele vormgeving. Zonder dat latere werk tekort te willen doen ligt de nadruk van deze studie echter op zijn Art Nouveau creaties. U vindt ze verderop beschreven per dorp, en zoveel mogelijk op tijdsvolgorde.

Nieuwe Ontwikkelingen…

Rond 1900 nam de architectuur een uitgesproken emanciperende rol aan. Naast de twee geaccepteerde Kunsten met een grote K, de schilderkunst en beeldhouwkunst, eiste ook de bouwkunst nu een soortgelijke erkenning voor zich op. Bouwen werd nu creëren, het citeren uit eerdere bouwstijlen in een verzamelstijl die eclecticisme werd genoemd, voldeed niet langer meer.
De tijdgeest woei een andere wind aan…

2

Het gebouw van de Wiener Secession droeg bijvoorbeeld een fries waarop de beide zinnebeelden voor 'Malerei' en 'Plastik', de 'Architektur' flankeerden. Met name in het Germaanse taalgebied, maar ook daarbuiten, bracht het daarvan afgeleide symbool van drie gelijkwaardig ten opzichte van elkaar gerangschikte blanke schilden dit streven veelvuldig onder de aandacht. Architecten zochten en vonden een nieuwe vormentaal, ze werkten met nieuwe materialen in nieuwe technieken en het eindresultaat werd vaak letterlijk gesigneerd, net zoals het bij de beeldende kunst gebeurde. Dit elan verspreidde zich vanuit de steden uiteraard ook naar het achterland. Ook daar waren bouwkundigen die snel een eigen vormentaal ontwikkelden en de nieuwe bouwmaterialen wisten te benutten.

J.J. Post - Architect in de Achterhoek.

Eén van hen was Jacob Post (1873 -1958). Hij solliciteerde na het volbrengen van de militaire dienstplicht als zeemilicien, in 1896 als 23-jarige Friese jongeman op de betrekking van bouwkundig opzichter in Winterswijk. Het feit dat z'n vader eigenaar was van een grote bouwonderneming en hij zelf na de HBS ook avondonderwijs in architectuur volgde zal hebben meegewogen bij zijn aanstelling. Het dienstverband was overigens

van korte duur want na drie jaar besloot Post zich als zelfstandig architect te vestigen. Hij zag kansen…
Het jonge echtpaar Post betrok een woning aan de Wooldstraat 595.

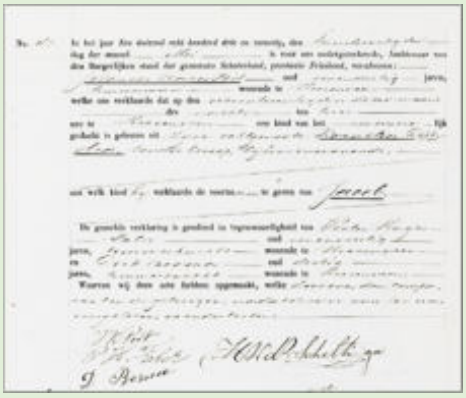

Post die volgens z'n geboortebewijs alleen de voornaam Jacob droeg gebruikte opmerkelijk genoeg een tweetal J's als voorletters.
Op dezelfde wijze signeerde hij z'n werk.
Was dat wellicht in navolging van collega en naamgenoot G.G. Post die in Zwolle brede erkenning vond voor zijn architectuur?
In ieder geval was er pas in 1908 sprake van een echte J.J. (Johannes Jacobus) Post, in de persoon van het 2e kind in dit gezin dat op 13 maart van dat jaar werd geboren. Deze zoon trad later in vaders voetsporen.

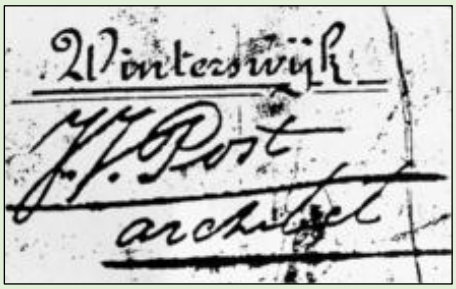

Daarnaast bestond het gezin uit echtgenote (sinds 15-2-1900) Geesje Post-de Boer (1874), dochtertje Cornelia Geesje (1901-1907†), dochter Cornelia Geesje (1910) en oudste zoon Klaas Johannes (1902) eveneens werkzaam in het bouwvak.

Heden overleed onze lieve Vader en Grootvader
JACOB J. POST
Architect
in de ouderdom van 84 jaar.
K. J. Post
J. J. Post jr.
C. G. Post
J. C. Post.
Winterswijk, 19 mei 1958.
Prins Hendrikstr 5.
De begrafenis zal plaats vinden op donderdag 22 mei a.s. op de Algemene Begraafplaats te vier uur.
Vertrek vanaf „Fides et Concordia", Stationsstr. 27, om 3.30 uur, waar vooraf gelegenheid is tot condoleren.

De advertentie in de Telegraaf waarin melding wordt gedaan van het overlijden van Post Sr. op 19 mei 1958, noemt bovendien nog een J.C. Post (Jacob Christiaan -1928), dat was een kleinzoon.

We focussen nu vooral verder op Post Sr.

Rond 1900 ontstond de eerste 'Post architectuur' achter in de Achterhoek.
Het grensdorp Winterswijk, aan drie kanten omgeven door het grote Duitse rijk had, zoals veel plaatsen in Oost-Nederland een agrarisch verleden, vaak aangevuld met thuisweverijen. Daaruit ontwikkelde zich rondom 1900 een grootschalige textielindustrie die maatschappelijk veel verandering bracht.

Zeven textielfabrieken waren er hier actief en dat bracht welvaart.
Vijf spoorweg verbindingen, waarvan twee naar Duitsland, voerden de materialen daarvoor aan, en de producten weer af. Een en ander maakte

Winterswijk tot een belangrijk railvervoer knooppunt. Het dorp had zelfs twee stations! Ook Post wist die welvaart te waarderen EN er aan bij te dragen….

Een ondernemer…

Jacob Post ontwikkelde zich in Winterswijk tot een man waar je niet om heen kon. Hij was dus architect, en wel een die goed op de hoogte was van de nieuwste ontwikkelingen in zijn beroep. Die verrichtingen schaalde hij op enig moment op naar bezigheden als projectontwikkelaar, makelaar en taxateur. Bovendien wist hij dat allemaal slim te combineren met zijn nevenberoep, assuradeur en het bemiddelen in hypotheken. Hij zat in meerdere verenigingen op belangrijke posten. Zelfs wanneer men van de ijsbaan gebruik wilde maken moest men zich bij penningmeester Post aanmelden…

TEEKENCURSUS
voor Ambachtslieden.
Ondergeteekende bericht zijnen leerlingen der gemeente Winterswijk, dat de teekenlessen den 29sten Sept. een aanvang nemen.
Belanghebbenden gelieven zich tijdig aan te geven.
J. J. POST, Architect.

Winterswijksche IJsvereeniging
Wie Lid wenscht te worden
van bovengenoemde IJsvereeniging, kan zich opgeven vóór 1 November 1929 bij den Penningmeester, Architect J. J. POST, Prins Hendrikstraat 3 te Winterswijk.
De jaarlijksche contributie bedraagt:
Voor personen boven 12 jaar: 2 leden uit een gezin ieder f 2, het 3e lid uit een gezin f 1.50, de volgende leden uit een gezin f 1.—. Voor kinderen tot en met 12 jaar, mits een persoon boven 12 jaar lid is, f 0.25. Voor kinderen tot en met 12 jaar uit een gezin waarvan niemand lid is, f 0.50.
Alle kaarten zijn persoonlijk.
Zij die zich na 1 November 1929 als lid opgeven, moeten de dubbele contributie betalen.
Dagkaarten voor personen boven 18 jaar f 0.50.
Dagkaarten voor personen van 12—18 jaar f 0.25.
Dagkaarten voor personen beneden 12 jaar f 0.05.
Dagkaarten en avondkaarten zelfde tarief.

Brandassurantie
IMPERIAL - Den Haag.
Agent: J. J. POST, Architect.

Stormramp
Verzekert U tegen Stormschade bij de
Nederlandsche Lloyd.
Agent:
J. J. POST, Architect.

Naast al deze verrichtingen gaf hij volgens de in die tijd verschenen kranten ook regelmatig tekencursussen, in 'bouwkundig en rechtlijnig tekenen'.
Hij verzorgde decorontwerpen voor de plaatselijke toneelvereniging, en adviseerde bij decoraties voor een orgel in het evangelisatielokaal aan de Spoorstraat. Post wist dus goed te 'netwerken' zouden we nu zeggen.

Verder ontwierp hij het bouwplan voor een 'kiosk' bij de steengroeve '*alwaar toegangsbewijzen, fotokaarten en versnaperingen verkrijgbaar waren*'.
Dit bouwwerkje stond bovenaan een in het kalksteen uitgehouwen trap waarlangs men de (toen nog) 8 meter naar beneden kon afdalen: "*hetwelk een grootschen indruk gaf alsof men ergens in het Sauerland was.*"

Winterswijk.

Hoewel het de opzet is om in deze publicatie Post's werk zoveel mogelijk in tijdsvolgorde te behandelen bleek dat voor Winterswijk niet het meest begrijpelijke resultaat op te leveren. Daarom wordt er A. Eerst uitgebreid stil gestaan bij zijn creaties aan de toenmalige uitbreidingswegen in het noordelijke deel van het dorp. B. Vervolgens de vaak op zichzelf staande (winkel) architectuur in het dorpscentrum. C. En tenslotte die van de buurtschappen.

Groenloseweg 60 - 1899

Informatiebronnen gaan er van uit dat Post's eerste opdracht in1899 een verbouwing aan uitspanning 'De Harmonie' aan de Groenloseweg betrof. Daarbij werd een veranda met gietijzeren kolommen aangebracht die aan de bovenkant werd voorzien van houten ajour werk waarin heraldische leeuwen, paarden en koffiekannen waren uitgezaagd.

Al snel ontwikkelde Post zich tot een bekwame vakman, een perfectionist met veel aandacht voor detail. Ondanks dat hij veel van hen vroeg met betrekking tot het toepassen van nieuwe materialen en technieken, werkten aannemers en ambachtslieden graag met, en voor hem.

Een belangrijke ontwikkeling vond plaats toen J.B. Rensing, de nieuwe eigenaar van voormalig boerengoed en café-restaurant 'Boer Balink' aan de Gasthuisstraat het plan opvatte om het land weggetje dat z'n bedrijf met de

'De timmerman'- het orgaan van den Algemeenen Nederlandschen Timmerliedenbond,(jrg. 10, 1899) reageerde een beetje zuur op al deze ontwikkelingen.

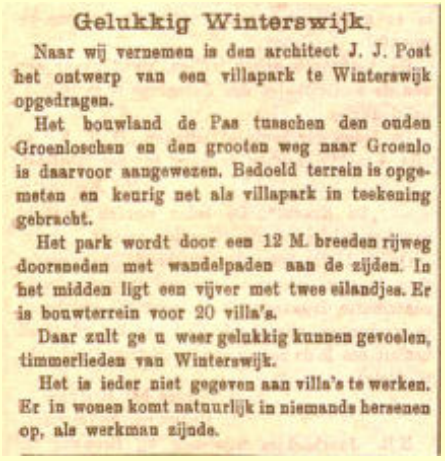

Gelukkig Winterswijk.

Naar wij vernemen is den architect J. J. Post het ontwerp van een villapark te Winterswijk opgedragen.

Het bouwland de Pas tusschen den ouden Groenloschen en den grooten weg naar Groenlo is daarvoor aangewezen. Bedoeld terrein is opgemeten en keurig net als villapark in teekening gebracht.

Het park wordt door een 12 M. breeden rijweg doorsneden met wandelpaden aan de zijden. In het midden ligt een vijver met twee eilandjes. Er is bouwterrein voor 20 villa's.

Daar zult ge u weer gelukkig kunnen gevoelen, timmerlieden van Winterswijk.

Het is ieder niet gegeven aan villa's te werken. Er in wonen komt natuurlijk in niemands hersenen op, als werkman zijnde.

Groenloseweg verbond te 'ontwikkelen'. Dat zou de Prins Hendrik straat worden. Post zag kansen die z'n carrière in een stroomversnelling zouden kunnen brengen. Meerdere van de daar gebouwde villa's kwamen van zijn tekentafel. Evenals het gebouw voor de Ambachtsschool in 1907. In 1904 vestigde het gezin Post zich overigens zelf ook in deze straat in een stadsvilla die tevens een staalkaart vormde van wat Post op dat moment bouwkundig zoal te bieden had. Net zoals in veel andere Nederlandse steden en dorpen in deze tijdsperiode, ontstond ook hier een belle epoque wijk met koninklijke straatnamen die ook nu nog steeds welstand uitstraalt. De resten van de voormalige Tricotfabriek staan er veelzeggend naast.

Prins Hendrikstraat 3 -1904 Rijksmonument. Nr. 523466

Bij de Prins Hendrikstraat nr.3 heeft architect Post breed uitgepakt. Het was zijn eigen aanvankelijk vrijstaande villa, een uitgesproken Art-Nouveau bouwwerk. Rond de muuropeningen zijn in kleur contrasterende baksteen omlijstingen en siermotieven aangebracht. In het metselwerk zijn speklagen toegepast. Loggia en balkons kregen een gemetselde balustrade. Een zelfde balustrade bekroont het rechterdeel van de gevel. Een opmerkelijk detail zijn de twee zogenaamde 'blinde vensters' op de midden verdieping. Op straatniveau zijn florale glas-in- lood decoraties aangebracht in de vensterbovenlichten en bij de ingangspartij. In de geveltop is de naam 'Aurora' te lezen, verwijzend naar de godin van de dageraad.

Het huis is namelijk zodanig gebouwd dat de ochtendzon door het glas in lood van de voordeur de vestibule binnen schijnt en vervolgens een kleurig effect veroorzaakt in het geëtste glas van de erachter gelegen tochtdeur. Die voordeur werd vervaardigd door timmerman Plekenpol. Een vakman!

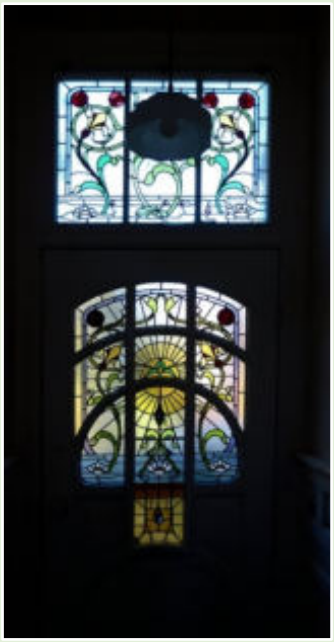

3

Vergeleken met die schitterende ingangspartij is het overige interieur echter opmerkelijk sober, uiteraard komt het glas in lood meer tot zijn recht wanneer men van binnen naar buiten kijkt, en ook is er prachtig stucwerk aan de plafonds aangebracht vol florale motieven waarin libellen rond fladderen. Maar behalve dat, is de Art Nouveau vormgeving nauwelijks aanwezig in het interieur.

Een zonnige zomermiddag.

De familie Post heeft in de voortuin plaats genomen waar men des namiddags in de schaduw van het huis kan zitten. Van het tafereel wordt een fotografie gemaakt. Het is geen foto van een professionele fotograaf maar waarschijnlijk van een particulier die al wel zo welgesteld was dat hij zich een camera kon permitteren. Mogelijk de echtgenoot van de andere, in het midden zittende dame.

Ramen staan open. In de loggia hangend, en op de balkons staand, bloeien overal potplanten, er is zelfs een palmboompje te zien.
De familie zit aan een tafel waaraan zonder twijfel verfrissingen werden geserveerd door het dienstmeisje dat nu vanaf het balkon het hele fotografeergebeuren observeert en daardoor ook mee wordt 'vereeuwigd'.

Het kleine meisje zou Cornelia kunnen zijn, ze lijkt daar een vijfjarige en zou niet veel ouder worden. Broertje Klaas is daar dan een jaar of vier.
De opname zal rond 1906 plaats hebben gevonden. De woning die in 1904 werd betrokken staat nog niet tussen hoog opgaand groen.

Merk op dat de gevelkuif hier twee sierende krullen heeft, die treffen we ook aan bij het eind van de dakbalustrade en op de hoeken van het balkon. Om een of andere reden hebben ze al weer snel het veld moeten ruimen.

4

Eerst nemen we een kijkje langs Boer Balink heen, dat zo rond 1905 nog een echt boeren bedrijf was. Verderop langs de weg zien we de contouren van de Prins Hendrikstraat in wording…

Prins Hendrikstraat 5 t/m 11 5

Nu vanaf de andere kant, met Boer Balink in de verte, zien we aan de rechterkant, links van het midden weer de Post woning, en rechts *daar* weer van volgen twee huizenblokken met elk twee, wat eenvoudiger woningen

waar overheen de wel wat nadrukkelijke dakbalustrade doorliep die bij Villa Aurora al haar aanzet kreeg. Ook deze balustrade kreeg en verloor, de gekrulde opstaande bouwdecoraties.

6

Prins Hendrikstraat 13 -1906 Rijksmonument. Nr. 523467

Vervolgens ontstond in 1906 op huisnummer 13 een tweede stadsvilla met een rijk uitgevoerde voorgevel in twee kleuren verblendsteen en elementen uit de Chaletstijl en de Art Nouveau. Een sterk uitspringende serre met bovenliggende veranda benadrukt de exclusiviteit van het gehele eerste deel van de straat dat zo in een stijlvol ensemble samenvloeit.
We zien hier een goed voorbeeld van de wijze waarop Post zich snel mee wist te ontwikkelen met architecturale vernieuwingen. De Chaletstijl kenmerkte zich door vooruitspringende soms ajour gezaagde houten gevel bekleding en het gebruik van versierde windveren en sierspanten. Dat heeft bij deze panden een kloeke vorm gekregen en sluit visueel aan bij de eerder benoemde dakbalustrade.

5

De nauwkeurige beschouwer zal het echter op zijn gevallen dat er op de overzichtsfoto zelfs twee van dit soort chaletbouwwerken naast elkaar staan. Dat klopt, nr.15 was eveneens van Post maar is door brand helaas verloren gegaan. Daar is verder weinig informatie over te vinden. Maar om dat een beetje te compenseren volgen hier wat foto's van het interieur van nr.13 die op de Open Monumentendag 2013 konden worden genomen.

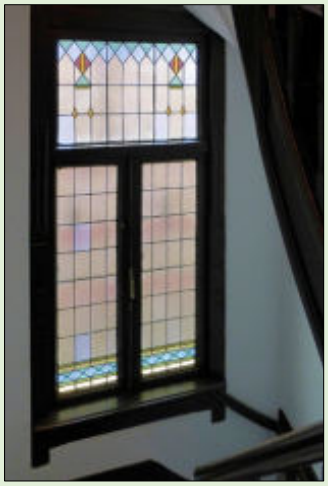

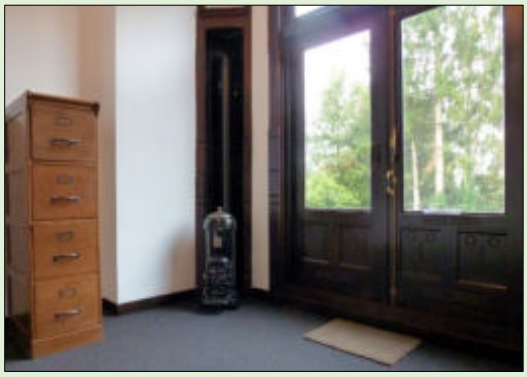

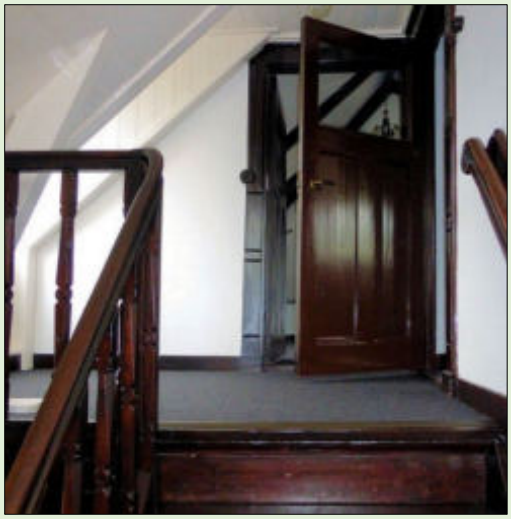

Verder zien we bij deze stadsvilla tussen de speklagen en bij de opvulling van de raambogen de zogenaamde bricorna steentjes toegepast. Een afkorting voor 'brique ornata' bakstenen die met een laagje klei (engobe) en een smeltpunt verlagend kleurmiddel van een sierend repeterend en doorgaans geometrisch motief werden voorzien. Ondanks de wat sjieke naam werden ze vanaf 1905 uit gewone IJsselklei vervaardigd door de Dierense firma 'Van de Loo'. Dit voorbeeld maakt eveneens weer duidelijk dat Post, die ze een jaar later al toepaste zeer 'bij de tijd' was. Ook dit is een Rijksmonument!

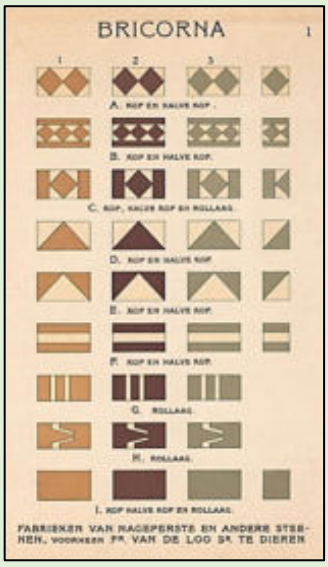

7

Andere, elders toegepaste Bricorna voorbeelden:

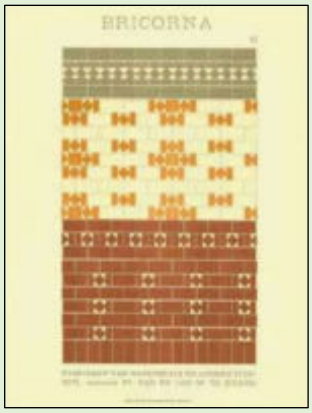

8

Prins Hendrikstraat nr. 14 – 'Pomona'- 1907 Gemeentelijk monument 0294/157

Aanbesteding.

Op **Woensdag 4 September** 's middags 12 uur, zal namens het Bestuur der „Winterswijksche Bouwvereeniging" in 't Café „Boon Balink" worden aanbesteed:

Het bouwen van een WOONHUIS op een terrein naast de Ambachtsschool.

Bestek en teekening liggen in bovengenoemd café ter inzage.

Inlichtingen verstrekt

J. J. POST,
Architect.

In dezelfde omgeving zijn nog meer voorbeelden van stadsvilla's te vinden waar Post de hand in heeft gehad. Links naast de voormalige Ambachtsschool verrees een directeurswoning die iets bescheidener was dan wat we hiervoor zagen. Het bouwwerk staat er nog steeds authentiek bij, behalve dat op oude foto's te zien is dat er aanvankelijk gekruiste windveren aanwezig waren. Deze woning kreeg de naam 'Pomona', naar de Romeinse godin van de boomvruchten.

9

Gasthuisstraat 104. 'Geziena'- 1907 Gemeentelijk Monument 0294/171

Wanneer dit huis verhalen zou kunnen vertellen dan zou u veel schokkends vernemen. ****)
Het vormde het decor van politiek geïnspireerd gewelddadig gedrag tegen een bejaarde bewoner en het was tevens de laatste woonplek van een zestal bewoners van Joodse afkomst.
Het pand zelf kreeg bij een bombardement in de tweede wereldoorlog een voltreffer van een blindganger die niettemin veel schade aanrichtte. Latere bewoners brachten de schoonheid weer terug, zelfs in die zin dat het pand nu een monumentale status heeft. In het interieur bevinden zich stuccoplafonds van de Amsterdamse firma Silberling. De originele trap heeft houtsnijwerk in de beginbaluster.

10

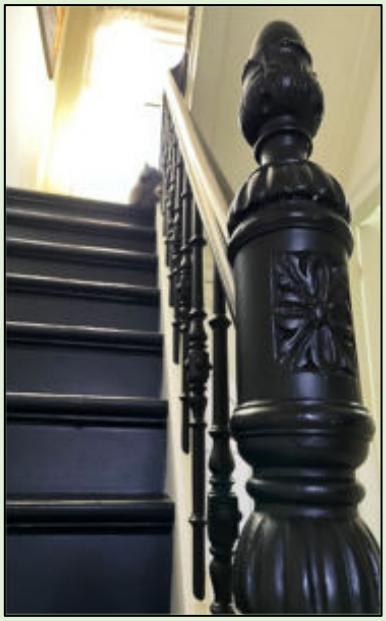

11

Ook hier zien we weer twee blindnissen of blinde vensters, net zoals dat bij Post's eigen woonhuis plaats vond.

Rechts ziet u de kap vooruitsteken van dit pand in een jongere uitvoering met toen nog de naam 'Villa Breehoek'.

Ook bijzonder is, dat het midden van deze kaart uitzicht biedt op de Prins Hendrikstraat waar op dat moment 'Villa Aurora' van Post zelf, nog in de bouwsteigers staat.
Dit maakt het officieel vermeldde bouwjaar 1907, van het hier al bewoonde 'Geziena' twijfelachtig.1903 zou dan eerder voor de hand liggen.

12

Haitsma Mulierweg 14-16 - 1909 Gemeentelijk monumenten 0294/31 – 0294-32

Hoewel het niet echt hard is te maken op grond van historische gegevens, lijken een aantal stijlkenmerken die zijn toegepast bij de bouw van de geschakelde panden nrs.14-16 aan de Haitsma Mulierweg naar Post als mogelijke architect te verwijzen. De brede toepassing van bricornasteentjes springt ook hier weer in het oog. Het gehakkelde tweekleurige metselverband dat bij de speklagen in de zijmuur is te zien, vinden we ook vaak bij panden van hem, maar dan als raamomlijsting. Het decoratieve houtsnijwerk aan de kozijnen, windveren en boeiboorden, evenals de geprofileerde gootklossen en de gelobde loodslabben, zijn andere kenmerken die vertrouwd voorkomen. Er was echter wel iets raars aan de hand met de vergunningverlening aan dhr. Bloemers, de aanvrager. Bij het aanvraag-formulier daarvoor stond bij de regel waar 'bouwmeester/werkbaas:' moest worden ingevuld, op de plek waar ik graag 'Post' had zien staan alleen maar een nietszeggend streepje…

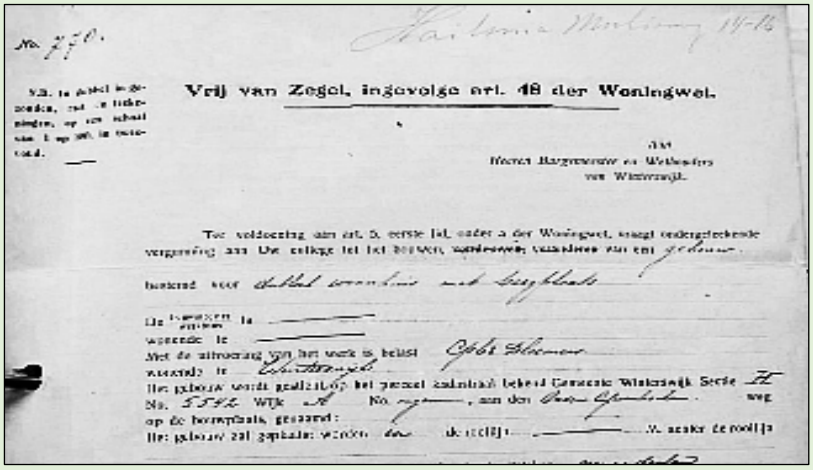
Vrij van Zegel, ingevolge art. 48 der Woningwet.

Het ging om een vergunning voor een dubbel woonhuis en een werkplaats met twee bouwlagen op het linker achtererf, voor timmerman Gradus Frederik Bloemers. Het grotere rechter pand was voor de verhuur. Gradus Frederik dreef samen met zijn broer Hendrik Adolf, die metselaar was, het aannemersbedrijf de 'Gebroeders Bloemers' die ook als de uitvoerders genoemd worden. Ze hebben zich in Winterswijk lange tijd als een degelijk aannemersbedrijf geprofileerd. De interieurfoto's maken ook duidelijk dat het om prima vaklui ging, maar toch valt het te betwijfelen of ze ook het gehele ontwerp maakten…

Dit pand is dus ***niet* met zekerheid** aan Post toe te schrijven.

Maar, ***een*** jaar later, in november 1910, liet Hendrik Adolf door Post een ontwerp maken voor een eenvoudiger woonhuis met vier huur appartementen onder één dak -zie onderaan de Prins Hendrikstraat 2 t/m 8, recht tegen over Post's woonhuis. Dat lijkt dan toch wel weer duidelijk te maken dat ze die fase liever uitbesteedden aan iemand die er voor geleerd had. Nogmaals…. hiermee is nog steeds niet hard te maken dat Haitsma Mulierweg 14-16 dus ook een ontwerp van Post was. Maar wanneer het iemand anders is geweest, is er daarbij wel heel goed naar Post's werk gekeken en zegt dat in ieder geval iets over het voorbeeld dat hij kennelijk vormde voor vakbroeders….

Prins Hendrikstraat 2 t/m 8 - 1910

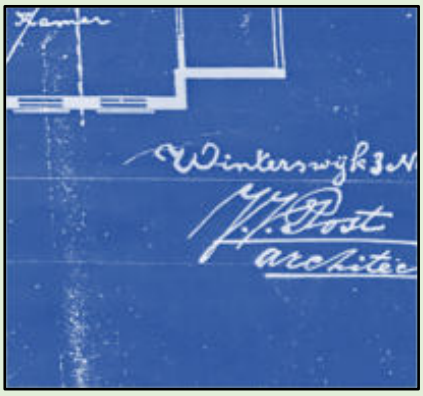

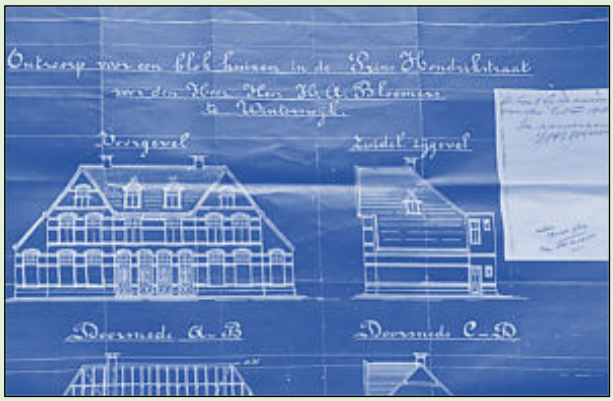

Haitsma Mulierweg 30/32 - 1910

In 1910 werd een dubbelwoonhuis 'op een terrein nabij het Feestgebouw' aanbesteed. En het is altijd leuk om het oorspronkelijke ontwerp met de huidige situatie te vergelijken.

Aanbesteding.

Op **Maandag 9 Mei**, 's avonds **8 uur** zal, behoudens goedkeuring van B. en W., namens zijn principaal in het stationskoffiehuis van den Heer J. PIEK

worden aanbesteed:

Het bouwen van een dubbel Burgerwoonhuis op een terrein nabij het Feestgebouw te Winterswijk.

Het Schilderwerk wordt apart aanbesteed.

Bestek en teekening liggen ter inzage in bovengenoemd café en inlichtingen verstrekt de architect J. J. POST.

Als eerste valt op dat er hier iets werd gedaan wat Post nog niet eerder had toegepast; vakwerkbouw! Maar hoewel het er overtuigend uitziet had het hier geen dragende, maar slechts een decoratieve functie.

De 'balken' waren niet meer dan een stuclaag dik, en daarom wordt dit 'pseudovakwerk' genoemd. De oorsprong ervan schuilt in een groeiende weerzin die tegen de steeds verdergaande industrialisering ontstond.
Dit vormde de voedingsbodem voor een bouwstijl die 'cottagestijl' werd genoemd en waarbij sprake was van relatief kleine landhuisjes, met vakwerk en andere landelijke elementen -zoals de ook hier gekruiste windveren- die verwezen naar een romantisch en ongerept verleden.

Het was een stijl die uit Engeland over was komen waaien en achteraf een beetje gekunsteld overkomt omdat het Winterswijkse in die periode nog vol stond met kleine landhuisjes van eigen bodem, maar die werden dan in plaats van 'cottages', boerderi'jen genoemd.

Verder geeft de blauwdruk aanleiding te denken dat de loggia/balkon op de rechterhoek oorspronkelijk een kas was. Iets wat in die tijd vaker voor kwam en ook weer dat landelijke aspect benadrukte.

Haitsma Mulierweg 29 - 1914

Op een oude foto verscholen achter een boompje sprong dit dubbel woonhuis zoals dat toen nog werd genoemd, in het oog .

13

De dakbalustrade interesseerde me genoeg om ook eens een actuele foto van dit pand te gaan maken. Maar we zien dat hier eveneens de dak balustrades inmiddels zijn verwijderd.

14

En hier stonden ze er nog niet eens op…Maar toen ik deze foto goed bekeek ontstond er werkelijk een klein geluksmomentje ….

We zien een historische gebeurtenis, het huis zit 'onder-de-kap'. Reden om de vlag hoog aan de stok te hijsen en zich op te stellen voor een foto met alle er bij betrokkenen.
De bouwlieden lijken in hun ijver gestoord, ze hebben de troffel nog in de hand, een steenstapel of een bak met kalk of mortel nog op de schouder. Rechts onderin staan twee heren die zich onderscheiden door hun kleding, de linker is waarschijnlijk de opdrachtgever en in de rechter herkennen we niemand minder dan Jacob Post.

Haitsma Mulierweg 53 – 1921

Iets verder aan de Haitsma Mulierweg en 7 jaar later in de tijd, bevindt zich deze vrijstaande woning met een wolfsdak welke ook door Post werd ontworpen. We komen nu aan op het punt dat bouwdecoraties een minder grote rol gingen spelen in zijn werk. Die bleef bij dit huis 'De Huve' beperkt tot slechts een gevelsteen waar in reliëf een bijenkorf is aangebracht. Zowel de dakvorm als dit symbool suggereren op samenhangende wijze beslotenheid en bescherming.

15

Zoals hiervoor werd aangegeven volgt nu de architectuur van Post die in het dorpscentrum nog bestaat of er ooit stond. Het gaat hier dan voornamelijk om winkelpanden.

Wooldstraat 41 - 1906

16

Spitwerk in archieven, beeldbanken,en in oude kranten en tijdschriften via Delpher, leverde een bijzonder fotootje op. Daarop gaat het op zich al opmerkelijke pand ook nog eens schuil achter een laag kinderspeelgoed, hobbelpaarden, stoelen en een fiets die met een trapper op de stoeprand geklemd in de goot geparkeerd staat. Verderop bestudeert een zwarte straathond de fotograaf. Een prachtig tijdsbeeld!

In het centrum, aan de Wooldstraat op nr. 41 staat een woon-winkelpand uit 1906. Het is eveneens door architect Post ontworpen, zijn naam staat op het zevende witte tegeltje van boven in de rechter muurdam. Van boven tot beneden zijn er velerlei toepassingen van tegels en steenvormen waarbij de kleuren groen en oranje in verschillende tinten de hoofdrol spelen.
De uitgemetselde boogfriezen onder de dakrand, en tussen de winkel en de woonverdieping voegen samen met de drie boogvelden boven de vensters, een eigen visuele dynamiek toe aan het geheel. Vreemde eendjes in de bijt zijn echter de flankerende kopjes van twee boeren(?)paartjes. Ze grijpen terug op middeleeuwse vormentaal en zijn zeker geen Art Nouveau.
Dit soort objecten maakte destijds deel uit van het decoratieve bouw-keramiek aanbod dat onder meer, steenfabriek 'Dericks & Geldens' in Druten vervaardigde.
De opdrachtgever voor de verbouw van dit pand in deze stijl was F.J.G. Brugman een handelaar in 'galanterieën', waarmee toen allerlei weelderige voorwerpen, artikelen die met mode en smaak te maken hadden, maar ook sierlijke snuisterijen werden aangeduid.
Verder roept het vragen op. Waarom koos men voor zo'n uitbundige vormgeving? Van welk bedrijf was die sierkeramiek aan de nieuwe winkelpui afkomstig? Hopelijk dienen de antwoorden zich nog eens aan…

Op de Markt – 1908 – Niet meer bestaand.

Een pand waar u helaas tevergeels naar zult zoeken stond vroeger aan het begin van de Ratumsestraat. De 'Dames en Heeren Kleedermakerij' van de heer Windmuller. In 1909 verzorgde Post, dit bijzondere exterieur.
Helaas was het vijf jaar later alweer verdwenen want het maakte deel uit van enkele panden die gesloopt moest worden om de markt te vergroten. Eeuwig jammer! Wat opvalt is dat de onderverdieping ten opzichte van de geveletage een fragiele indruk maakt. Er is een schijnbare spanning tussen het draag-vermogen van het gelijkvloers met haar vele glas, smalle kozijnen en raamroeden en de stenen massa erboven. Maar wie de foto nader bestudeert ziet dat er beneden wel degelijk zwaar materiaal is toegepast.

Gietijzeren kolommen tussen de vensters ondersteunen hier de liggende zware ijzeren balken (lateien) waarop het gewicht van de bovenverdieping rust. Omdat zo'n balk maar een kaal ding was werd het destijds vaak weggewerkt achter stalen panelen die hier met klinknagels en decoratieve elementen zijn versierd. De vermelding, van de firmanaam tussen twee decoratieve vormen en de erboven gelegen zigzag lijnen die hier als 'speklagen' fungeren maken deel uit van een al weer wat verder gaande ontwikkeling in de de sierende bouwkeramiek.

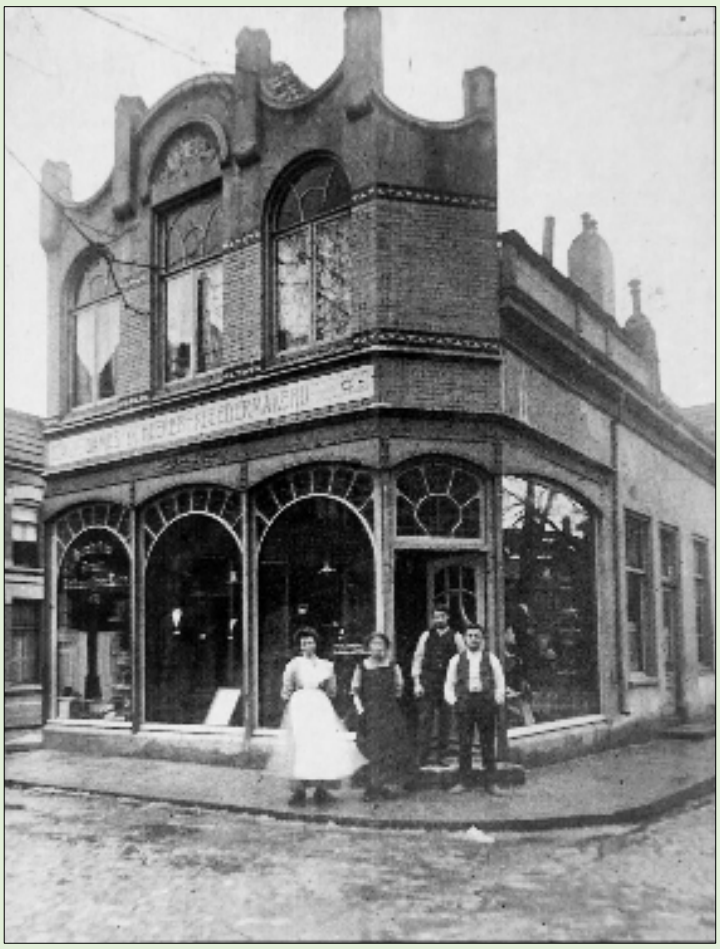

17

We vinden die zig-zagjes ook weer terug bij het onderstaande voorbeeld van muurrandtegels. Bijzonder is ook de afbeelding van dit winkelpand in de schaduw van de hoge bomen op de markt, nog op de plek die het niet lang meer werd gegund.

18

19

Gasthuisstraat 100 – 1919

Het is overigens opmerkelijk dat men ruim 100 jaar geleden kennelijk ook al met recycling bezig was. Bij dit winkelpand zal het opvallen dat sommige ramen wel een erg grote overeenkomst hebben met de bovenvensters van het Windmuller pand. Dat klopt. In 1919 werd ook dit pand onder architectuur van Post gebouwd, met toepassing van die sloopmaterialen.

20

Parallelweg 64-66 - Beskers (1910) Gemeentelijk monument. 0294/81

Van het dorpscentrum uit gezien staat aan de overkant van het spoor, aan de Parallelweg op de nrs. 64-66 een ander werkstuk van Post, het voormalige 'De Besker'. Het bestond links uit een winkeltje en rechts was er een café. Op een perfecte locatie, want zowel het een als het ander werd destijds veel bezocht door spoorweg medewerkers.

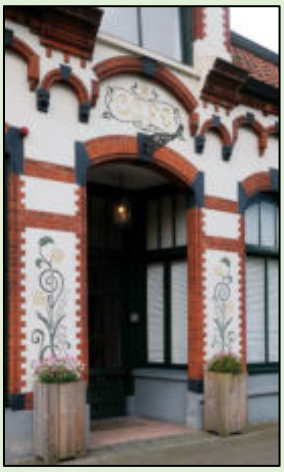

De eerder vermeldde Winterswijkse spilfunctie op het gebied van railvervoer vond hier z'n hoogtepunt. Rangeeractiviteiten, al dan niet door middel van de drie draaischijven, en kolommen voor de waterinname door de stoomlocomotieven waren hier op een groot terrein geconcentreerd.
De spoorwegarbeiders hadden de naam stevige drinkers te zijn, getuige de lokale zegswijze: "As *'t kalf neet wil zoep'n, moj um ne spoorpette opzettn*".
Daarnaast bevonden zich onder hen doortrapte smokkelaars die hun loon aanvulden met het vervoeren van contrabande ergens verstopt in locomotief of kolentender.
Na een bombardement in Wereldoorlog 2, dat het café vernielde, is Beskers tot woonhuis verbouwd waarbij het uiterlijk echter in grote lijnen bleef gehandhaafd. Momenteel heeft het een logiesfunctie.

21

Wie een indruk wil krijgen van de omvang en opzet van het toenmalige stationsgebied doet er goed aan een bezoekje te brengen aan' Transit Oost' de bij het plaatselijke station gelegen museum werkplaats. Er bevindt zich daar een prachtige maquette waarin het allemaal zeer overtuigend in beeld wordt gebracht

Mistertraat 88 (1909) - Bakkerij Prinsen Niet meer bestaand.

Op de hoek van de Misterstraat en de Gasthuisstraat stond een eveneens door Post ontworpen bakkerij. Toen dit bouwwerk klaar was oogstte het veel bewondering omdat er drie tegeltableaus aan de gevel waren aangebracht waarop de ontwikkeling van graan tot de verkoop van brood werd uitgebeeld.

Een thema dat wel vaker werd toegepast in die tijd. 22

Bij de sloop in 1971 om verkeersveiligheidsredenen, heeft men maar één zo'n tableau -helaas wel beschadigd- kunnen redden. Dit werkstuk van de bekende plateel fabriek 'De Distel' te Amsterdam, bevindt zich nu in 'De Museum Fabriek' in Winterswijk. Het toont de deegbereiding, het zgn. uitschieten bij de oven en het uitventen van het eindproduct.

23

Ratumsestraat 10 – 'Te Kortschot' - 1909 Rijksmonument. Nr.523470

Aanbesteding.

Op **Woensdag 23 December**, 's middags om 12 uur, zal in het Café Scheffer, namens den Heer J. H. TE KORTSCHOT te Winterswijk, behoudens goedkeuring van B. en W.,

worden aanbesteed:

Het afbreken van een Pakhuis in de Ratumsche straat en het daarweder ter plaatse bouwen van een WOON- en WINKELHUIS.

Bestek en teekening liggen in bovengenoemd Café ter inzage.
Inlichtingen verstrekt
J. J. POST, Architect.

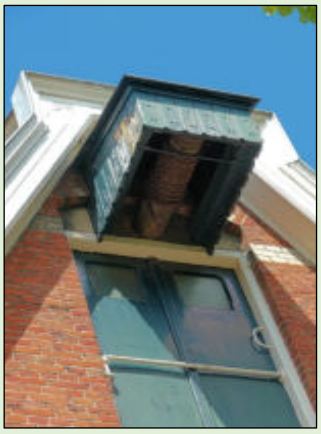

Het pand van Te Kortschot aan de Ratumsestraat nr.10 mag wel als Post's meest bekende schepping worden beschouwd. Het heeft eveneens de status van Rijksmonument!
Het pand kwam in de plaats van een pakhuis (volgens andere bronnen een paardenstal). Opmerkelijk feit is dat het woon- en winkelhuis waarvan in deze annonce sprake is, aan de linker achterzijde toch ook van een pakhuis is voorzien, compleet met een uitspringende hijsbalk die voor weer en wind wordt beschermd door een zogenoemd -ook gedecoreerd- trijshuis.

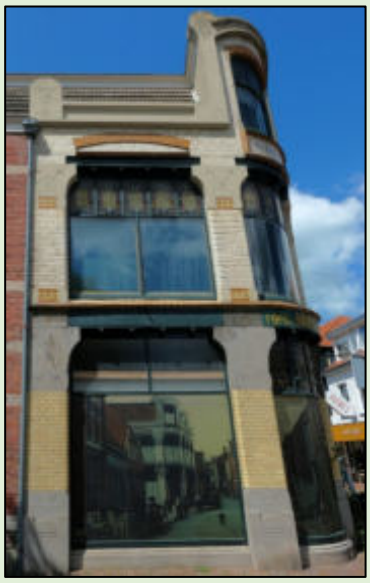

Bijzonder is de ligging op een hoek. Door voor een rondlopende hoek-oplossing te kiezen 'hoort' de winkel bij zowel de Ratumsestraat als de Whemerstraat. Die ronde hoek verleent het een bijzonder karakter.
Ook het etalageraam was rondlopend en afkomstig van de Koninklijke Nederlandsche Glasfabriek J.J.B.J. Bouvy uit Dordrecht *) waar men was gespecialiseerd in allerlei soorten glas, zoals gebogen glas, glas in lood, geëtst glas, spiegelglas, gebrandschilderd glas en zelfs glazen dakpannen! Op enig moment is dat ronde etalage hoekraam gesneuveld en vervangen door drie afzonderlijke glasdelen die ook die afschuining suggereren. Vervanging was geen optie want fabricage, vervoer en verzekeringen zouden in deze tijd € 50.000 euro moeten kosten. Ter hoogte van de geometrische gevormde glas-in-lood-toepassingen in de drie- en vierruits bovenlichten neigen de raamvormen naar binnen. Twee zwaar omlijste dakkapellen trekken de gevel visueel door naar de zolderetage.

De gevel bevat bewerkte natuursteen, verschillende kleuren verblendsteen en zichtbare constructie elementen in de vorm van de dragende H-profiel-balken boven de ramen. Enkele van die lateien zijn met bouwglas bekleed en dat vermeldt naam en nering: 'FIRMA TE KORTSCHOT MANUFACTUREN'. Naast de vensters treffen we de inmiddels bekende bricornasteentjes weer aan. Tussen het rondlopende raam van de eerste verdieping en de zolderetage bevindt zich een omkaderd tegeltableau waarop in fraai Art Nouveau letterbeeld de tekst 'ANNO 1909' is aangebracht. In het portiek van de wat teruggeplaatste entree naar de winkel bevindt zich een (Monasso) terrazzo vloer waarin een ankervorm is verwerkt.

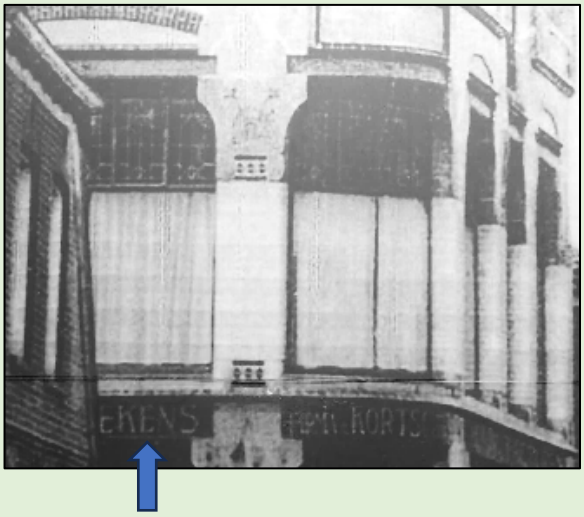

Bijzonder interessant is dat men op de etalageramen een 100 jaar oude uitvergrote foto van dit pand heeft aangebracht. Wat daarbij opvalt is dat op de linker latei destijds als handelswaar ook nog loden dekens werden vermeld. Een dicht geweven, warme en waterafstotende wollen stof. Onmisbaar in de 'winters van weleer'.

24

Het pand bevat een authentiek trappenhuis met eenvoudig houtsnijwerk, gedecoreerde betimmeringen en versierde stucplafonds met sinaasappel motieven.

Weurden 37 winkelpand (1910) Gemeentelijk monument. 0294/119

Ooit was cafe 'De Kroon' op dit adres gevestigd, in 1902 woedde daar een felle brand. De herbouw vond plaats onder leiding van architect Post.
In 1910 herhaalde deze rampspoed zich nog een keer, en weer was Post degene die de schade ongedaan moest maken. Gelukkig bleef deze versie, maar nu als winkel, wel tot op de huidige dag bestaan want het is een bijzonder fraai bouwwerk geworden. In een deel van die bewogen bestaans-geschiedenis had het plaatselijke korps van het Leger des Heils, (een kerk-genootschap dat zich ook breed maatschappelijk inzet) hier een onder-komen. Daar verwijst de geschilderde tekst op de daklijst: 't Leger' nog naar. Daarmee is eigenlijk het belangrijkste over de bovenverdieping verteld.

Meer interessant is het gelijkvloerse gedeelte. Raam- en deuropeningen hebben rondboogvormen waarin geglazuurde baksteen in de kleuren rood, groen en oranje zijn toegepast. Speelse lijndecoraties treffen we aan op de sierplinten onder de beide etalagevensters.

Door een 'uitstulping' bij die geglazuurde bakstenen ontstaat er een extra spannende lijstvorm rond portiekingang en vensters.

Het raam in de voordeur heeft geëtst glas. De deur op de afgeschuinde linker hoek heeft wel een heel bijzondere toevoeging gekregen, onder het halfcirkelvormige bovenlicht bevindt zich een sierlijk symetrisch lijnenspel dat aansluit bij die rand met die uitgestulpte stenen..

Spoorstraat 58 - 1911

Gemeentelijk Monument. 0294/104

Aanbesteding.

Op **Dinsdag 25 Juli**, 's morgens **11 uur** zal in het Café „ZUM DEUTSCHEN HOF" namens den Heer A. H. W. GOLDSTEIN te Winterswijk

worden aanbesteed:

Het herbouwen van zijn Woon- en Winkelhuis met Bakkerij a. d. Spoorstraat aldaar

Bestek en teekening liggen in genoemd Café ter Inzage en inlichtingen verstrekt de architect

J. J. POST.

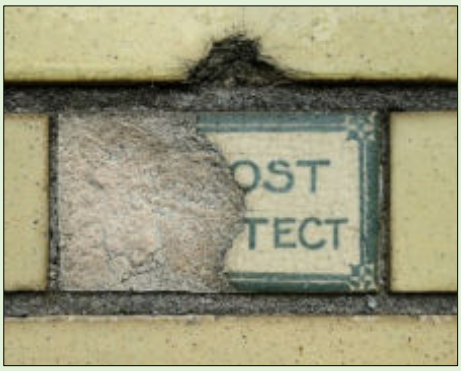

Na een brand liet bakker Goldstein zijn bakkerij en woon/winkelhuis opnieuw bouwen naar ontwerp van Post. Dat leverde een pand op dat op het eerste gezicht niet spectaculair overkomt, maar wie de moeite neemt om er

even bij stil te staan zal het opvallen dat er van tal van verfijnde details sprake is. Wat resteert van de naamtegel is daar al een voorbeeld van. Ingetogen, in vergelijking met een zelfde soort tegeltje in de Wooldstraat. Het bevindt zich in de zesde rij bakstenen van onder, op de linkermuurdam. De ingangspartij met het rond lopende etalageraam en de afgeschuinde hoeken rond het deurraam zijn voornaam en vriendelijk tegelijk. Een viertal speklagen waarin weer bricornasteentjes zijn verwerkt brengen luchtigheid in het gevelbeeld. De dakgoot rust op geprofileerde klossen en ook de dakgoot lijst is van sierende motieven voorzien.

Glas in lood bovenlichten bevatten smalle stroken gekleurd glas met sterretjes en andere beheerste vrolijkheid…

Meddosestraat 10/12 - 1912 Gemeentelijk monument. 0294/55

In 1912 kwam de door Post ontworpen verbouwing van het pand van boekhandelaar Johan Baarschers aan de Meddosestraat gereed. We zagen het ook al toegepast bij Te Kortschot, maar hier hangt het wel heel prominent aan de gevel, bouwglas! Een materiaal dat in het eerste decennium van 20e eeuw snel aan populairiteit won in de bouwwereld. Het was een middel om zich te profileren en

Aanbesteding.

Op Maandag 1 April, 's avonds 7 uur, zal namens den Heer J. BAARSCHERS, in het café van den Heer Kraatjesbrink, n. d. Markt, behoudens goedkeuring van B. en W.,

worden aanbesteed:

Het verbouwen van zijn perceel in de Meddoschestraat tot dubbel Woon- en Winkelhuis.

Bestek en teekening liggen vanaf Zaterdagavond in bovengenoemd café ter inzage.

Inlichtingen verstrekt de Architect J. J. POST.

om informatie aan de wereld mee te delen die de tijd kon doorstaan. Met teksten zoals: 'SCHOENENMAGAZIJN'(vanMeeuwsen),'(BOEKH)ANDEL' (van Baarschers) '1912' en 'Architect J.J. Post'. Omgeven door decoratieve vormen EN door afbeeldingen die vermelden dat we hier te maken hebben met een product van Gravo Marmorite uit Maastricht. Daar werd het vanaf 1902 geproduceerd door de gebroeders M. en F. Regout. (Links door auteur iets ingekleurd)

Marmorite was een ondoorzichtig vlakglas dat door en door gekleurd werd. Het glas kon in dikte variëren van 4 tot wel 100 millimeter en kon in gepolijste vorm voor allerlei doeleinden gebruikt worden. Het werd bijvoorbeeld gebruikt voor naamborden en gevelpanelen. Vanwege het niet-poreus zijn was het ontoegankelijk voor bacteriën. Om die reden werd het vaak gebruikt in situaties waar sanitaire en hygiënische omstandigheden een rol speelden zoals tafelbladen, lambrizeringen of in keukens als alternatief voor marmeren aanrechtbladen. Winkels en café-restaurants maten zich er opvallende puien mee aan, maar ook voor grafplaten werd dit 'opaakglas', zoals het ook wel werd genoemd, bijzonder gewaardeerd. Naast al deze kwaliteiten heeft glas echter één nadeel, het kan breken en scheuren. Dat is hier en daar dan ook te constateren, maar aan de andere kant houden veel van die objecten het toch al ruim honderd jaar vol. Je kunt je afvragen of dat ook op zal gaan voor de materialen die we tegenwoordig toepassen… Marmorite werd o.a. vanaf 1902 in Maastricht geproduceerd bij de 'Gravo-Marmorite Maatschappij'

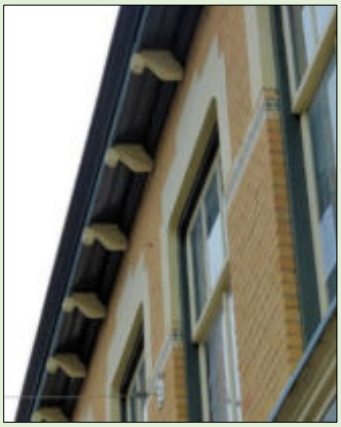

Misterstraat 72-74 'Het Gouden Kruis' 1914 Gemeentelijk Monument. 0294/147

Dit door Post ontworpen dubbele winkelpand onstond in 1914 omdat vader te Siepe z'n dochter en schoonzoon Rensink in het zadel wilde helpen. Zij begonnen in het linkerdeel een drogisterij waarnaar de wit-gele kruisvorm en de twee vijzels in het tegel-tableau nog verwijzen. Rechts gaf huisvesting aan een slagerij en nadien nog aan een hele reeks andere, en zeer uiteenlopende invullingen, na 1942 werd de drogisterij verder vanuit beide winkelruimtes bediend. Momenteel is er een restaurant in gevestigd.

Weurden 42 - Bakker Heijerman – 1915 Niet meer bestaand.

Een niet meer bestaand pand aan het Weurden 42 waarin de bakkerij van Heijerman was gehuisvest. De opname is van 1937. Ook dit was een ontwerp van Post. We zien hoe ook hier weer een aantal decoratieve middelen is toegepast zoals de bekende dakbalustrade, de iets uitspringende pilasters met daar bovenop topstukken met floraal geïnspireerd lijnwerk.
Verder ook hier een gevelplaat van bouwglas waarbij de productnamen tussen decoratieve vormen zijn afgebeeld.

25

26

Scholtenenk 1919-1929

De industrialisatie leidde tot een sterke groei van de steden waarin dat plaats vond. De toestroom van arbeiders en het gebrek aan woonruimte daarvoor bracht vaak onwenselijke gegevens met zich mee op het vlak van hygiëne en volksgezondheid. Daar werden oplossingen voor gezocht. Het bouwen van woningen met 'licht en lucht' en het liefst in een groene omgeving kwam als ideaal boven drijven.
En dat kreeg vanaf eind 19e eeuw op veel plaatsen vorm als tuinstad / tuindorp / tuinwijk. Met name (volks)woningbouwverenigingen gingen zich richten op het bouwen voor deze doelgroep. Maar er waren ook verlichte industriëlen die zich op deze wijze inspanden voor levensverbetering van hun personeel. Deze wijken kenmerken zich door een ruim opgezet stratenplan. Om de exclusiviteit en het enclave gevoel te benadrukken waren er soms toegangspoorten. De ruime eengezinswoningen hadden toch een menselijke maat en waren standaard voorzien van een voor- en een achtertuin. En dat allemaal in een omgeving met veel groen. In die tijd was er overigens soms wel sprake van enig paternalisme, de aanwezigheid van kroegen werd bijvoorbeeld niet gewaardeerd. Alles was ingericht op het ideale gezin waarin men kon opgroeien en uitgroeien tot een fatsoenlijke burger en waardevol lid van de samenleving. Ondanks of dankzij dat, waren de woningen zeer gewild. En niet alleen bij arbeiders, middenklasse groepen als onderwijzers, ambtenaren en politieagenten vestigden zich er ook graag.

Winterswijk kreeg in de eerste helft van de jaren twintig een eigen variant op de tuinwijk gedachte. Maar liefst vier Winterswijkse architecten; H.van der Schaaf, A.J. Streek, W.K. de Wijs en J.J. Post maakten ontwerpen voor in totaal 227 woningen en 2 winkels. Die wijk werd de Scholtenenk genoemd. Post's aandeel in het geheel was een project dat uit 53 woningen en die 2 winkels zou bestaan. Hierbij werd ook een poort gebouwd die tussen de nrs. 62 en 68 van de Scholtenenkstraat toegang geeft tot de achtergelegen Berkenstraat. Die poort werd vernoemd naar Joan van de Breggen vanwege zijn verdiensten voor de sociale woningbouw bij ondermeer de Vereniging voor Verbetering van de Volkshuisvesting. Tijdens de bouw werd daar op 14 oktober 1927 een fles ingemetseld met een oorkonde waarop de namen werden vermeld van de architect, opzichter, aannemer, drie timmerlieden, twee metselaars en een voeger die aan het project hebben gewerkt.

Zoals bij veel van dit soort wijken elders in het land was de kleur rood overal terug te vinden, van de gebruikte bakstenen tot aan de dakpannen. Rood was namelijk ook de kleur die geassocieerd werd met het socialisme, een politieke visie die een rol speelde bij de emancipatie van de werkende klasse. Het was dus een symbool, net als de afbeeldingen van de keramische uilen en hanen die hier en daar de muren sieren. De haan symboliseerde een nieuw begin en de overwinning op de nacht, maar in dit verband mag u ook de **m**acht lezen. De uil is in verband te brengen met de volksverheffing die in diezelfde tijd en door de zelfde klasse werd nagestreefd. Wijsheid en kennis vergaren om op die wijze de levensomstandigheden te kunnen verbeteren.

Verder waren de bouwdecoraties veel subtieler dan we bij het eerdere werk van Post zagen. We zien hier de toepassing van verschillende tinten rood en metselverbanden die een decoratief karakter hadden. Het lijkt geïnspireerd door het baksteenexpressionisme waarin bijvoorbeeld ook de Amsterdamse School uitblonk.
Er zijn afwisselingen van gladde stenen en de vooruitstekende wat ruwere steenvormen waarmee sierranden konden worden vervaardigd.
Stijlvolle eenvoud…
Hoe dan ook, de Scholtenenk is een plek geworden waar menigeen voor geen goud meer weg zou willen.

Gasthuisstraat 57/59 - 1926

In 1926 verraste Post Winterswijk door ook daar de nieuwe bouwstijl te introduceren die 'Amsterdamse School' werd genoemd. (*Overigens was hij niet de enige, architect Van der Schaaf leverde in datzelfde jaar ook een opmerkelijk woon-winkelpand af in diezelfde stijl voor 'Help U Zelven'op het adres Wilhelminastraat 9, maar dit terzijde)*.

Aan de Gasthuisstraat 57-59 ontstond een dubbel woon/winkelpand in die Amsterdamse Schoolstijl die als een 'dochter' van de Nederlandse Art Nouveau beschouwd kan worden. Er was daarin nog steeds plaats voor decoratie maar wat daarin nieuw was, was dat de bakstenen in allerlei metselverbanden en opmerkelijke wijzen werden toegepast, soms zelfs ruimtelijk uitstaken, waardoor het de architectuur sterk mee bepaalde.

De nadruk op horizontale raamroeden was ook kenmerkend, evenals het aanbrengen van decoratieve vormen op, en in alles wat van hout was. De glas in lood ramen waren hier puur decoratief toegepast en verwezen nergens meer naar, zoals de Art Nouveau dat wèl naar natuurlijke vormen deed.

Het Algemeen Ziekenhuis – 1926 - Conflicten.

Ingezonden Stukken

Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.

Mijnheer de Redacteur,

In uw blad van Dinsdag 23 Juli 1929 las ik tot mijn genoegen dat het verslag toch was opgenomen, ofschoon het door den heer Jansma aan de pers was verzocht het niet op te nemen. U zou het zeker ook niet opgenomen hebben als de Zutphensche Courant het niet had geplaatst. Ik meende toch dat de heer Jansma correspondent van de Zutphensche Courant is. Zeide de heer Jansma ook niet er bij dat daar des avonds zoo'n intens vuile zaak was afgespeeld, dat hij de pers verzocht het maar niet op te nemen, zeide hij ook niet dat de Roomschen er om zouden lachen? Hij zeide dit toch zeker niet om mij te beschermen. Inmiddels is dan de „afslachting" van den architect Post geschied met 68 **mondelinge** stemmen tegen hem, 10 blanco **mondelinge** stemmen en 25 **mondelinge** voor hem. Ik wijs er nog even uitdrukkelijk op dat ik heftig tegen de **mondelinge** stemming heb geprotesteerd, omdat het hier niet betrof een Algemeene Ledenvergadering van het Algemeen Ziekenhuis, waarop het huishoudelijk reglement van toepassing was, doch een zuivere kwestie tusschen architect en bestuur.

Door den Voorzitter werd aan de aanwezigen meegedeeld dat er niets gezegd mocht worden, dat er slechts vragen gesteld mochten worden en die zouden dan door den heer Wierenga beantwoord worden.

Van de door den heer Wierenga op de vergadering bij den heer Beskens genoemde 4000 leden, kwamen na de zinsnede in de oproepings-advertentie „Trouwe opkomst van de leden wordt beleefd verzocht" slechts ongeveer 150 ter vergadering. Er werd niet meegedeeld hoeveel handteekeningen op de presentielijst stonden. De groote „troef" die de Voorzitter in de „hand" had was, dat twee werklieden schriftelijk hadden verklaard dat architect Post niet bij de uitzetting van het grondwerk was aanwezig geweest of althans in dien zin. Dit is niet voorgelezen uit die brieven, waarvoor de heer Wierenga zoo hij zegt niet naar die werkleden is gegaan of hun iets heeft beloofd. Ik zou de bewoners uit de Keizerstraat wel eens gaarne willen vragen: Hebben eenigen van jullie, den heer Wierenga ook persoonlijk bij den desbetreffende heer G. J. Peters in de Keizerstraat gezien, een paar dagen voor 18 Juli 1929 des middags tusschen 12 en 1 uur?

De heer Wierenga zegt dat hij den architect Post geen enkele maal op het werk heeft gezien, ik heb den heer Wierenga wel op het werk gezien, maar zoo de heer Wierenga in uw verslag zegt, dat hij niet van gekonkel en geknoei houdt en hij met eerlijke middelen strijdt is het mogelijk dat hij mij over het hoofd heeft gezien. Ik veronderstel toch niet dat hij kwam om te controleeren of ik er wel was, wilde hij persé dat wij saam op het werk eens zouden voordgaan, dan had hij maar één kik behoeven te geven. Ik verklaar hier, dat ik door het bestuur nog nooit op de hoogte ben gehouden, alles werd buiten mij om met den heer Stuivenga besproken. Toch interesseerde mij den bouw wel degelijk, hield mij wel degelijk op de hoogte door persoonlijk het werk te bezoeken door foto's te maken, door mijn zoon als volontair naast den heer Brummel te plaatsen en de werkzaamheden te bespreken met den heer Brummel (hoofdopzichter) en met mijn zoon.

Uit dit stuk zullen de leden kunnen oordeelen of ik door middel van de brieven der twee arbeiders en Huiskamp ben afgeslacht en of de leden daardoor soms beïnvloed zijn geworden of dat ik, indien dit niet genoemd was bij meerderheid van stemmen mijn plait had kunnen winnen!

De heer Wierenga was overtuigd dat indien ik de zaak voor het gerecht zou brengen, ik het zou winnen aldus uw verslag.

Ik was zoo zeker overtuigd dat ik recht had, dat ik op het voorstel om een gezegeld stuk te teekenen en de beslissing aan de leden over te laten bij meerderheid van stemmen mij niet heb onttrokken. Ik had geen flauw vermoeden dat, toen ik het stuk teekende, er een **mondelinge** stemming zou plaats hebben, anders had ik het niet geteekend. Het doel heiligt de middelen. Als het een vordering was geweest op den heer Wierenga zelf, had ik het restant allang ontvangen, maar omdat het een bestuur van een ziekenhuis betrof heb ik het niet op een rechterlijke beslissing aan willen laten komen. De architect van den tuinaanleg denkt er wel anders over.

Ik heb niets anders verwacht dan dat mij recht zou geschieden, het geld mij zou worden betaald en ik dan met de collega's overleg zou plegen wat we verder zouden doen, maar ik wilde niet door het bestuur toegemeten hebben, wat hen goed dacht. Dat het bestuur het niet zoo erg vond dat mijn collega's een deel meekregen van het geld wat het bestuur mij had toegedacht, bewijst, dat ze, terwijl ze toch bekend waren met bovengenoemd feit ze evengoed aan collega Lamers het „Golsbuis" ter aanbesteding gaven. Op aan ons verdiend en de heer Lamers was toch de tweede die jullie ons noemden. Toen ik zei: „dat had ik wel gratis voor het bestuur willen aanbesteden enz." antwoordde de heer Wierenga: „dat is nu te laat, maar we zullen het in gedachten houden, het kan nog wel eens weer voorkomen." De heer Wierenga zal dat zeker niet ontkennen. Het was mij toen toch niet te doen om het „bloedgeld" van arbeiders te ontvangen, ik wilde het ziekenhuis door geen honorarium te rekenen tegemoet komen.

Ben ik borg geworden voor ƒ 1000,— voor het ziekenhuis voor een leening van ƒ 30.000,—, die ik zeer zeker zal moeten betalen als de zaak overhoopt niet marcheert, of niet?

Heb ik dit gedaan om de zaak te steunen of af te breken? Heb ik dit gedaan om mijn mede-arbeiders, wan dat zijn we allen inderdaad, te steunen of hen nog eens weer door het bestuur en die daarvoor in aanmerking komen te laten bezoeken en te verzoeken om nog iets bij te dragen om ƒ 30.000 bij elkaar te krijgen? En nu nog een vraag aan de leden en de ongeveer 3850 leden die thuis bleven waarom onttrokken zich ongeveer 40 leden aan de **mondelinge** stemming, hun namen kwamen toch op de presentielijst voor, waarom gingen die voor de **mondelinge** stemming naar huis of in den tuin staan?

Omdat velen dezer leden uit eigen beweging mij later verzekerden, afhankelijk te zijn van enkele bestuursleden en indien zij voor mij zouden hebben gestemd, de gevolgen niet uit zouden blijven.

Toen de „danspartij" van de eerste stemming met zitten blijven en opstaan niet kon doorgaan, omdat er een lid vroeg „moet ik gaan liggen als ik blanco wil stemmen?" werd besloten mondeling te stemmen. Tijdens de „danspartij" verlieten verscheidene leden de zaal.

De „ampele" bespreking heeft aan een stuk 3 uur en 15 minuten geduurd zonder eenige oogenblikken pauze.

Nu tot slot, dat ik wel degelijk mij met het werk heb bemoeid, liggen er bij mij ter inzage 16 brieven van mij en de architect Stuivenga, waarin we elkaar over en weer over de werkzaamheden informeerden en elkaar de behulpzame hand boden voorzoover dat in ons vermogen was.

Door den heer Wierenga op de gedachte gebracht, dat een bewijs van iemand, zwart op wit, nog gewicht in den schaal kan leggen, heb ik den Hoofdopzichter, den heer Brummel verzocht mij te willen berichten of ik tijdens den bouw van het ziekenhuis nog wel op het werk ben geweest, of ik wel bereid was hem te helpen, voor te lichten of in te lichten, of de werkzaamheden van mij met hem of van mijn zoon met hem wel van dien aard waren geweest als redelijkerwijs van een toegevoegd architect verlangd kunnen worden. Ik heb hem er op attent gemaakt dat hij niets moet schrijven wat hij niet kan verantwoorden, niet den boel ophemelen. Verder heb ik verzocht zijn antwoord te mogen publiceeren in de couranten. Het antwoord was als volgt:

Haarlem, 24 Juli 1929.

Den Weledelen Heer J. J. Post, Architect te Winterswijk.

Weledele Heer,

In beleefd antwoord op uw schrijven van 23 Juli j.l. kan ik u de volgende gegevens verstrekken:

1e. dat u tijdens den bouw van het ziekenhuis **menigmaal** bij mij op het werk bent **geweest**.

2e. dat wij dan samen de vorderingen van het werk nagingen, terwijl u steeds bereid was, zoo noodig inlichtingen te verstrekken.

3e. dat de samenwerking, zoowel met u als met uw zoon steeds van prettigen aard is geweest.

Hopende hiermede uw schrijven voldoende te hebben beantwoord en u toestemming gevend dit schrijven te publiceeren verblijf ik, na vriendelijke groeten

Hoogachtend,

w.g. D. H. BRUMMEL.

Verder laat ik de beoordeling aan de leden over en verwijs hen nogmaals naar mijn ingezonden stuk in de Nieuwe Winterswijksche Courant van Dinsdag 16 Juli 1929.

U bedankende voor de plaatsruimte.

J. POST.

In zijn lange loopbaan raakte Post ook enkele malen in conflicten verzeild. Zoeksite 'Delpher' weet dat allemaal weer boven water te krijgen want de kranten brachten daar destijds uitgebreid verslag over uit en waren ook graag bereid om kolomruimte beschikbaar te stellen voor 'Ingezonden Stukken' van de betrokken partijen. Maar dat betekent nog niet dat de lezer van nu, onbekend met de mores van toen, zich zo maar een beeld kan vormen over de aard van die conflicten.

Het gaat in ieder geval vaak over geld en opvallend, de drie collega architecten Post, Van der Schaaf en Streek trekken daarin vaak met elkaar op. De gemeente Winterswijk was nog al eens de tegenpartij, maar een fel conflict dat in 1927 de gemoederen behoorlijk bezig hield was dat tussen Post en het bestuur van het Algemeen Ziekenhuis om een bedrag van 1000,- gulden waarop hij nog recht meende te hebben wegens in een vroeger stadium geleverde diensten. Bovendien leverde het Zeister architecten-bureau van de Gebrs. Stuivinga, die meer ervaring met dit soort projecten hadden de ontwerpen. Post Sr. en Jr. werden daar voor de dagelijkse gang van zaken aan toegevoegd. Dat waren wel heel veel kapiteins op een schip… [27]

ALGEMEEN ZIEKENHUIS

Buitengewone Ledenvergadering

op Donderdag 18 Juli 1929, 's avonds 8 uur in de groote zaal van Café „DE HARMONIE", Oranjeschweg.

Agenda:

1. Opening en notulen
2. Bespreking vordering van den heer J. J. Post, Architect, alhier. Zoowel door den heer Post als door het Bestuur zal de vergadering zoo volledig mogelijk worden ingelicht inzake genoemde vordering, waarna de aanwezigen zullen beslissen omtrent al of niet uitbetaling van het betreffende bedrag.
3. Rondvraag en sluiting.

Trouwe opkomst der leden wordt beleefd verzocht

Het Dag. Bestuur voorn.
M. WIERENGA, Voorzitter
B. W. DEMKES, Secretaris

Vergadering Algemeen Ziekenhuis.

In een zeer druk bezochte ledenvergadering uitgeschreven door bovengenoemde vereeniging werd langdurig gedischussieerd tusschen het bestuur van het Algemeen Ziekenhuis en den heer Post, architect, alhier over het dezen al of niet uitbetalen der resteerende ƒ 1000,—.

Ten slotte werd het voorstel van het Bestuur, om den heer Post de ƒ 1000,— niet uit te betalen, onder de aanwezige leden in mondelinge stemming gebracht met het resultaat, dat dit voorstel werd aangenomen met 68 stemmen vóór en 25 stemmen tegen.

Op verzoek van een lid werd ons door het bestuur verzocht van de gehouden besprekingen en dicussies geen verslag te maken, zoodat wij onzen lezers alleen mededeelen, dat, zoosls gezegd, werd besloten, den heer Post de ƒ 1000,— niet uit te keeren.

Wooldstraat 18 - 1940

De verzakelijking in de Postarchitectuur vond een hoogtepunt in het woon--winkelpand dat in opdracht van apotheker Koen op het adres Wooldstraat 18 werd gebouwd. De baksteenkleur was nu zandkleurig met een donkere contrastkleur voor de plint. Dat laatste komt ook weer terug bij de daklijst, de

doorlopende vensterbank en de raamkozijnen die breder dan hoog zijn. Deskundigen stellen dat het doet denken aan de Amsterdamse School en het werk van tijdgenoot en collega W.M. Dudok maar ook die Nieuwe Haagse School lijkt mij hier niet ver weg. Muuropeningen en dakranden kregen daarin ook een strenge en accentuerende belijning.
Er zijn hier grote muurvlakken met relatief kleine vensters waarbij de zijraampjes op een intrigerende wijze schuin zijn geplaatst. De rechtse risalerende travee bevat bovenin een rond venster waarbij in het glas in lood een Mondriaan-achtige vlakverdeling is aangebracht. Hetzelfde, maar dan kleiner doet zich lager nog eens voor. Dat is dan de enige vorm van sier die bij Post is overgebleven. Interessant is dat het Winterswijkse museum in het bezit is van een tweetal maquette-achtige objecten die Post ter voorbereiding vervaardigde. Een voorontwerp, en een die het uiteindelijk is geworden.

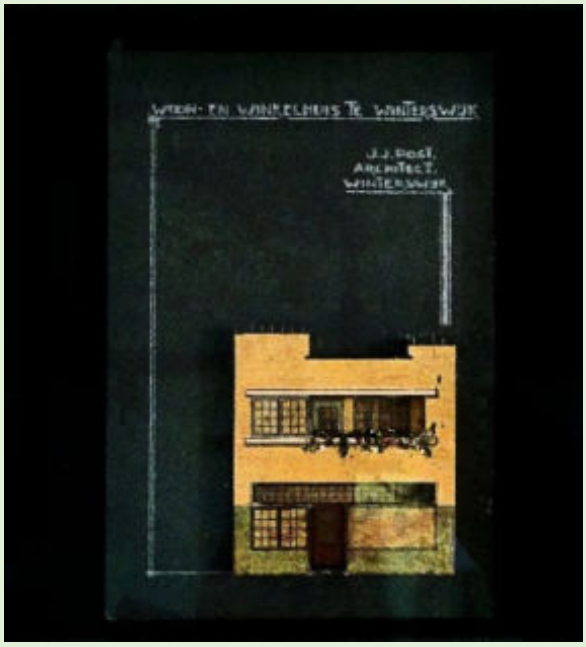

In dit derde deel komt tenslotte, voor wat betreft Winterswijk, de Post achitectuur in de buitengebieden en buurtschappen aan de orde.

Waliënsestraat 114/124 - 1912

Een rij van 6 aaneengesloten woonhuizen waarvoor door Post het ontwerp geleverd werd. Zo op het oog tamelijk eenvoudig, maar het werken met drie kleuren baksteen en de sierlijke decoraties in de boogtrommels, rondom deuren en bij de recent weer in stijl aangebrachte linkerdakkapel op nr.120 geven duidelijk een esthetische meerwaarde.

Aanbesteding.

Op **Maandag 18 December**, 's avonds 8 uur, zal namens den Heer J. A. OONK te Winterswijk, in het Café BEERNINK, a.d. Wooldsehen weg

worden aanbesteed:

Het bouwen van een blok van zes woningen, aan den Waliënsehen Weg.

Bestek en teekening liggen in bovengenoemd café ter inzage.
Inlichtingen verstrekt de
Architect J. J. POST.

De zes afzonderlijke huisjes hadden een diep naar achteren doorlopende tuin. Wie de bouwtekening beziet zal het opvallen dat achterin de woning plaats is ingeruimd voor een stal, een varkenshok en een voerplaats. In feite hebben we het hier dus over zes aaneengesloten mini-boerderijtjes…

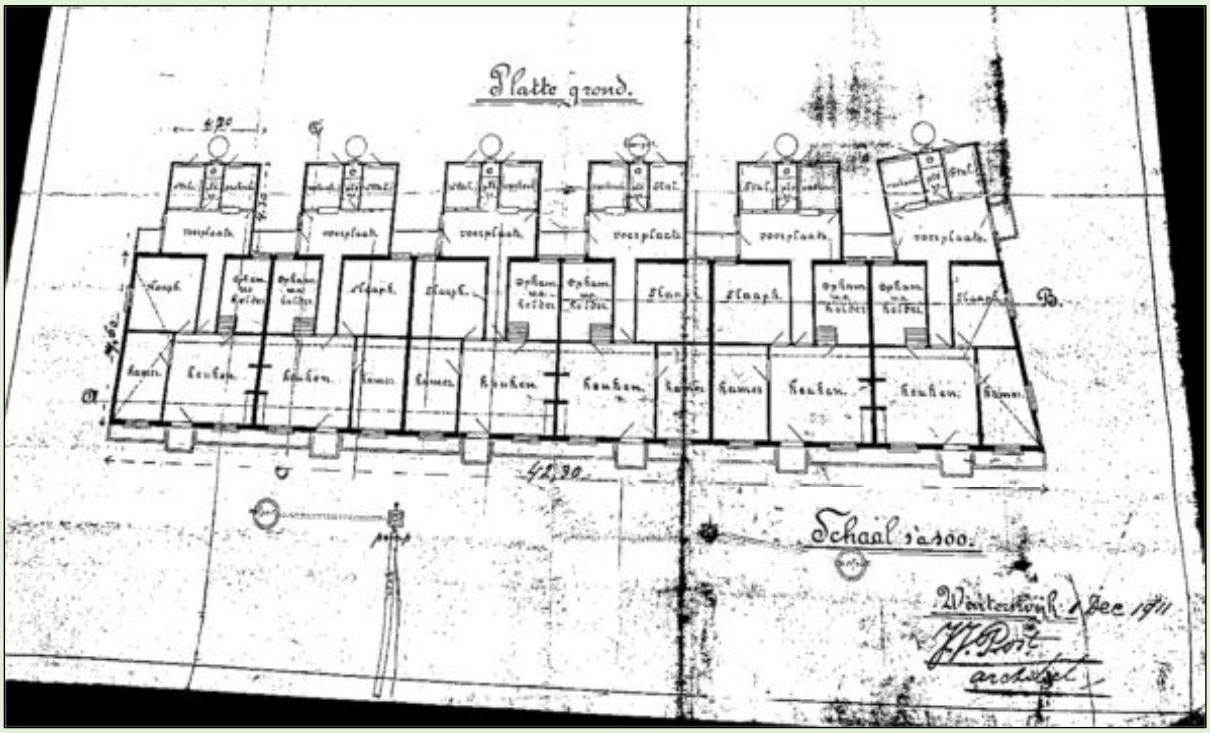

27a

Corle - Julianaschool - 1915

In maart 1914 besloot een aantal belanghebbenden tot de oprichting van een christelijke lagere school op het kruispunt van de wegen naar Winterwijk, en de buurtschappen Miste en Corle. Post kreeg het verzoek om een ontwerp te maken voor een schoolgebouw en onderwijzerswoning. Op 1 april van het daaropvolgende jaar was de Julianaschool een feit.
Het leerlingenaantal groeide gestaag en na een jaar of zes was er al een uitbreiding nodig.

28

Aanbesteding.

Op **Dinsdag 5 Juli 1921,** s middags 12 uur, zal door het Bestuur der Vereeniging voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs van de buurtschappen Miste, Corle en Dorpbuurt te Winterswijk in het Gebeelontbouderscafé van den Heer PETERS aldaar

worden aanbesteed:

1e. Eene uitbreiding van de Bijzondere Lagere School aan den Corleschen weg te Winterswijk en het maken van een terrein voor lichamelijke oefeningen.

2e. Het leveren en plaatsen van de benoodigde Schoolmeubelen in dien bouw.

Het werk wordt in perceelen aanbesteed.

Bestekken en teekeningen zijn zoolang de voorraad strekt ten kantore van den Architect verkrijgbaar tegen betaling van f 10,— voor elk stel en worden direct na de aanbesteding tegen f 5,— per ongeschonden compleet stel teruggenomen.

Inlichtingen worden verstrekt door den architect

J. J. POST.

Miste woon- winkelhuis 'De Klomp' - 1931

Aanbesteding.

Op **16 Februari** 1931, des avonds 7 uur, zal behoudens goedkeuring van B. en W. in het café „DEN TAPPEN" te Miste in perceelen worden

aanbesteed

Het bouwen van een Woon- en Winkelhuis met BAKKERIJ

op een terrein aan den grintweg naar het Woold te Miste.

Bestek en teekening liggen voor ondernemers in bovengenoemd café ter inzage en zijn met inschrijvingsbiljet vanaf 10 Febr. à f 7,50 restitutie f 5 — verkrijgbaar ten kantore van den **Architect**

J. J. POST,
Winterswijk.

29

Bij dit pand in de buurtschap Miste dat in de vroege jaren dertig ontstond wordt duidelijk dat Post de nieuwe ideeën m.b.t. bouwkunst (waarin 'vorm volgt functie' een uitgangspunt was) wist te integreren in z'n latere werk. Het tijdperk van sierende bouwdecoraties was afgesloten. Men mag er van uitgaan dat de toetreding van Post Jr. in 1928, daarbij heeft meegespeeld.

Vanaf dit moment kun je je af gaan vragen *wat* van *welke* Post afkomstig was. Duidelijk zal het echter nooit worden.

Het huis vertelt een eigen verhaal, dat luidt dat de bakkerij als buurtwinkel zelfs een bescheiden levensmiddelen aanbod had, waarvan nog enkele vervagende verwijzingen zijn te vinden.

Uit die strakke periode vallen bovendien nog een tweetal boerderijen te vermelden;

Winterswijkseweg 78 te Groenlo – 1923 Boerderij 'Ruimzicht'.

‘De Eschhof’ - 1932, gesitueerd op de Misteresch.
maar voor ons nu, beter bekend als de woning van de eigenaar van de ‘Twee Bruggen’ aan de Meenkmolenweg. 30

We zijn nu aan het einde gekomen van een onvolledige opsomming van Post's activiteiten in Winterswijk. Villa's, winkelpanden, scholen, arbeiderswoningen, het is een zeer breed oeuvre. Daarvan is veel al weer gesloopt. Wel moet nog aan dit overzicht worden toegevoegd dat het 'project ontwikkelen' zoals dat in de koninklijke straatnamenbuurt begon, rond 1914 een vervolg kreeg in de aanleg van een weg die liep van de Groenloseweg naar de Ravenhorsterweg.
Post kocht een strook grond, liet daarop een weg aanleggen en verkocht de aanliggende grond als bouwpercelen waarvoor hijzelf dan een bouwontwerp maakte. Mogelijk wist hij dat dan ook allemaal nog te verzekeren. Drie keer kassa!
Dan kun je daarna wel een groot gebaar maken naar de gemeente om daar de weg (en het onderhoud ervan) 'om niet' aan over te dragen.
De gemeente aanvaarde echter het geschenk en besloot de weg de 'Postweg' te noemen. Houd dit even vast, we komen er later nog op terug…

Plaatselijk Nieuws

WINTERSWIJK.

Boomplantdag.

Woensdagmiddag werd onder zeer groote belangstelling de Postweg, alhier, door leerlingen van de schooltuinen met eiken beplant.

Hierbij waren tegenwoordig het Dagelijksch Bestuur onzer Gemeente, verschillende Raadsleden, Hoofden der Scholen, onderwijzend personeel. Besturen van diverse vereenigingen, o.a. van de schooltuinen en voorts was aanwezig Mr. A. Th. ten Houten als vertegenwoordiger van de Vereeniging tot Behoud van Natuur monumenten en Dr. de Hoogh, houtvester van Staatsboschbeheer.

De Mondaccordeonvereeniging M. A. V. O. L. O. haalde de planters onder leiding van den heer Elzenaar om 3 uur van de schoolwerktuin aan het Molenpad af, waarna in optocht, begeleid met muziek, naar den Postweg werd gemarcheerd, waar om half 4 de planting zou aanvangen. Natuurlijk hadden de planters en de jeugdige muzikanten, welke laatste weer getooid waren met de blauw-witte mutsen en dito sjerpen, veel bekijks.

Voordat met de planting werd begonnen, verzamelde het geheele gezelschap zich in café „De Harmonie", waar de heer Ir. B. de Hoogh namens de vereeniging schooltuinen allen welkom heet en zegt, dat het hem groot genoegen doet, dat heden een boomplantdag in Winterswijk wordt gehouden. Het doet spr. tevens genoegen, dt B. en W. tegenwoordig zijn. Jammer, dat de heer De Koster er niet is. Spr. heet den Burgemeester hartelijk welkom, de hoofden van scholen, de Besturen van de verschillende vereenigingen den vertegenwoordiger van Staatsboschbeheer, Dr. de Hoogh en den heer Ten Houten als afgevaardigde van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Voorts noemt spr. den heer Post, naar wien de Postweg is genoemd en hij hoopt, dat dit planten er toe zal bijdragen, dat de Postweg spoedig zal worden genoemd Postlaan.

Hierna richt spr enkele woorden tot de jongens en meisjes. Het is voor hen een moeilijk werk, een heele weg met boomen te beplanten. Misschien zou het beter gaan, als ze allemaal in een schooltuintje hadden gewerkt. Spr. hoopt, dat de kinderen de boomen zullen beschermen er van zullen gaan houden en ze zullen beschouwen als hun eigen boomen.

Hij acht 't zeer toe te juichen, dat het Gemeentebestuur zijn medewerking in deze verleent, waaruit mede blijkt, dat het veel voelt voor natuurschoon. De Jeugd heeft dat streven te waardeeren en zij moet oppassen, dat de jonge boompjes niet worden beschadigd.

Vervolgens spreekt de Burgemeester, die zegt, dat de heer De Hoogh hem het gras voor de voeten heeft weggemaaid. Spr. had ongeveer 't zelfde willen zeggen. Een woord van bijzondere hulde wil hij nog brengen aan de heeren De Hoogh en Wennink, die het initiatief tot dezen boomplantdag namen.

Spr. verheugt er zich ten zeerste over, dat men in Winterswijk er op uit is, bij de kinderen liefde te kweeken voor bloemen en planten en ook hij hoopt, dat zij de boomen in bescherming zullen nemen. Heel veel boomen worden in hun jeugd verknoeid. Dit gebeurt soms ook uit ontwetendheid. De kinderen moeten dus van de boomen afblijven.

Tot slot heet spr. nog in 't bijzonder welkom de heeren Dr. de Hoogh en Mr. ten Houten.

De heer Wennink deelt dan den kinderen nog een en ander mede betreffende het planten, waarbij hij er op wijst, dat iedere boom zal genoemd worden naar den jongen of het meisje, die hem plantte.

Hierna begaf men zich naar buiten en werd een aanvang gemaakt met het planten. 73 eiken werden geplant. M. A. V. O. L. S. O. trok telkens mee verderop en begeleidde met een vroolijke deun. De jeugdige planters schenen veel liefhebberij in hun werk te hebben. Dat was te zien aan den ijver en toewijding, die zij bij het planten aan den dag legden.

't Was al een aardig gezicht, die jonge boompjes aan beide zijden van den weg. Mogen zij zich ontwikkelen tot forsche eiken, die eens een rijke bladertooi over den Postweg zullen uitspreiden.

Na afloop der planting begaven de kinderen zich in optocht met muziek weer naar „De Harmonie" waar zij werden onthaald op ranja en gebakjes, hetgeen natuurlijk met groote dankbaarheid werd aanvaard.

Vermelden we nog, dat de Postweg werd aangelegd door den heer J. J. Post, architect, alhier, waarmede werd begonnen 1 Augustus 1914.

Aanbesteding.

Op **Maandag 8 Januari 1917**, 's avonds 6 uur zal namens den Heer H. W. HEINEN te Winterswijk in het Café DE HARMONIE

worden aanbesteed:

Het bouwen van een WOONHUIS op een terrein naast het nieuwe gebouw van den Heer Grevers aan den nieuw aangelegden weg tusschen den Groenloschen- en den Ravenhorsterweg.

Bestek en teekening liggen in bovengenoemd café ter inzage en verdere inlichtingen verstrekt de architect J. J. POST.

— Het bouwen van een woonhuis aan den Nieuwen weg van den architect Post, voor rekening van den Heer H. W. Heinen is aan de laagste inschrijver gegund.

J. J. POST,
Architect, WINTERSWIJK,
beveelt zich ook in omliggende gemeenten beleefd aan.

Voor het zover is, gaan we eerst nog een ronde doen langs de architectuur van Post in Bredevoort, Aalten, Lichtenvoorde en Zelhem. Ook daar heeft men fraaie winkels, woningen en bedrijfspanden aan hem te danken. Post herhaalde zichzelf daarbij nooit, maar gaf er voortdurend blijk van voor nog nieuwere ontwikkelingen open te staan.

We zullen dus ook in deze plaatsen de verandering van 'sier naar strak' vast kunnen stellen. Maar de meeste aandacht gaat hier nu toch wel uit naar panden in de stijlen Art Nouveau, Chaletstijl en Amsterdamse school.

Zoals eerder vermeld werd in 1908 zoon Johannes Jacobus geboren, hij koos eveneens voor een carrière als bouwkundige die zich bewoog van opzichter, tekenaar, naar architect. Veel wijst erop dat dit zich binnen de al bestaande praktijk van z'n vader afspeelde. In 1928 werd hij officieel in het bedrijf opgenomen. Maar de vermelding 'J.J.Post' kan dus ook bij eerder werk, eigenlijk al op beiden slaan en verklaart wellicht ook waarom dit bedrijf zowel overtuigende Art Nouveau panden heeft opgeleverd, alsmede de strak zakelijk ogende architectuur uit de jaren '30.

Bredevoort

Misterstraat 4-4a – 1908 – 1915 Gemeentelijk Monument. 0197/wiki7126CD4

Het stadje Bredevoort had eveneens een -bescheiden- textiel industrie van twee fabrieken. De Belgische eigenaars, de familie Van Eijck, waren verhuisd naar Nederland omdat in hun land de textielindustrie stagneerde als gevolg van de opstand die tot de Belgische onafhankelijkheid van Nederland zou gaan leiden. Eén van de latere vennoten, J. Mütter liet Post in 1908 een smaakvol woonhuis voor zichzelf ontwerpen dat 7 jaar later, aan de linkerzijde ook nog van een kantoorgedeelte in dezelfde stijl zou worden voorzien.

31

32

Aanbesteding.

Op **Woensdag 26 Augustus** 's middags 12 uur, zal in het café van den heer HEISTERMANN te Bredevoort

worden aanbesteed:

Het bouwen van een Woonhuis op een terrein naast de fabriek te Bredevoort, voor den WelEd. Heer Joh. Müter te Aalten.

Bestek en teekening liggen ter inzage in bovengenoemd café.
Inlichtingen verstrekt
J. J. POST, Architect, Winterswijk.

Aanbesteding.

Op **Maandag 21 Juni 1915**, 's middags 1 uur, zal behoudens goedkeuring van B. en W. in het café HEIJISTERMAN te Breedevoort

worden aanbesteed:

Het verbouwen en vergrooten van Villa „Maria" te Breedevoort voor rekening van den WelEd. Heer J. MÜTER aldaar.

Bestekken en teekeningen met verplichte inschrijfbiljetten zijn voor de timmerman, schilders- en loodgietersaannemers vanaf 12 Juni verkrijgbaar gesteld à f 2.55 per stel ten kantore van den architect te Winterswijk. Direct na de aanbesteding kunnen de bestekken en teekeningen weleens worden ingekeerd voor f 1 — per stel.
Inlichtingen verstrekt de
Architect J. J. POST,

Huize 'Maria' vertoont een grote diversiteit aan bouwdecoraties. De hoefijzervormige boog op de bovenverdieping domineert de gevel die de balkondeuren en een tegeltableau omvat waarvan het bovenste deel de huisnaam omlijst.

Het balkon zelf valt op door een fraai hek in siersmeedwerk met florale vormen. Subtieler zijn het houtsnijwerk in de kozijnen en bij de gootconsoles, en de decoraties in het stucwerk van de geveltop. De bovenlichten van de vensters op de begane grond en bij de panelendeur in het portiek, bevatten floraal geïnspireerd glas in lood. De bovenlichten bij de vensters op de bovenverdieping zijn van geel gekleurd glas voorzien. En natuurlijk zijn er weer de bricorna steentjes waarvan Post in die periode zo gecharmeerd was.

Het betreft hier een van de zeldzame creaties van Post waarbij hij in zijn decoratie programma gebruik maakte van zowel siersmeedwerk als tegelwerk, beiden nog sterk de sfeer van de floraal geïnspireerde Art Nouveau uitstralend. Het tegeltableau bestaat uit tegels die een wingerdmotief hebben. Vervaardigd door plateelfabriek 'De Distel' in Amsterdam. Bovendien zijn er tegel lambriseringen en andere tegeltoepassingen.

33

En…. we hadden ook het voorrecht binnen te mogen kijken waar geëtst glas viel te bewonderen, een tropisch tafereel voorstellend waar -in het bovenlicht- zwaluwen over heen vlogen.

En waar ook het glas in lood met instralend licht zoveel te meer tot haar recht kwam…

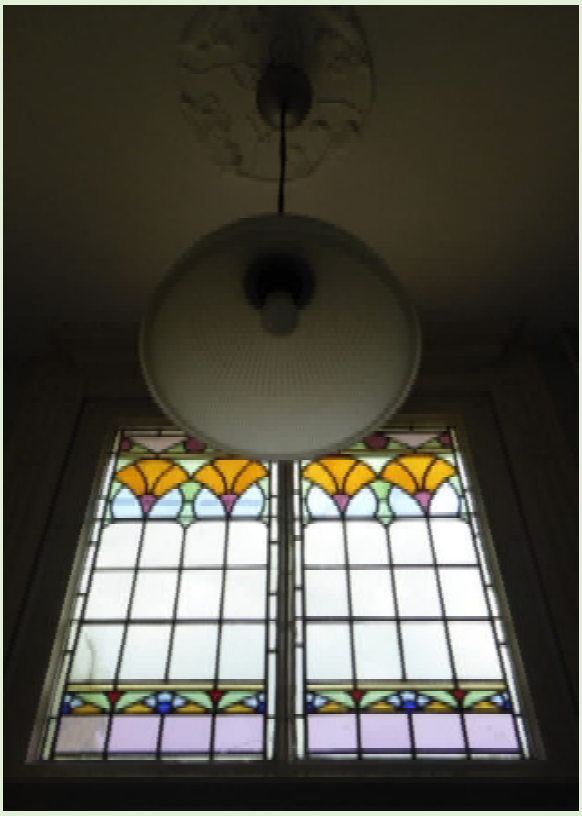

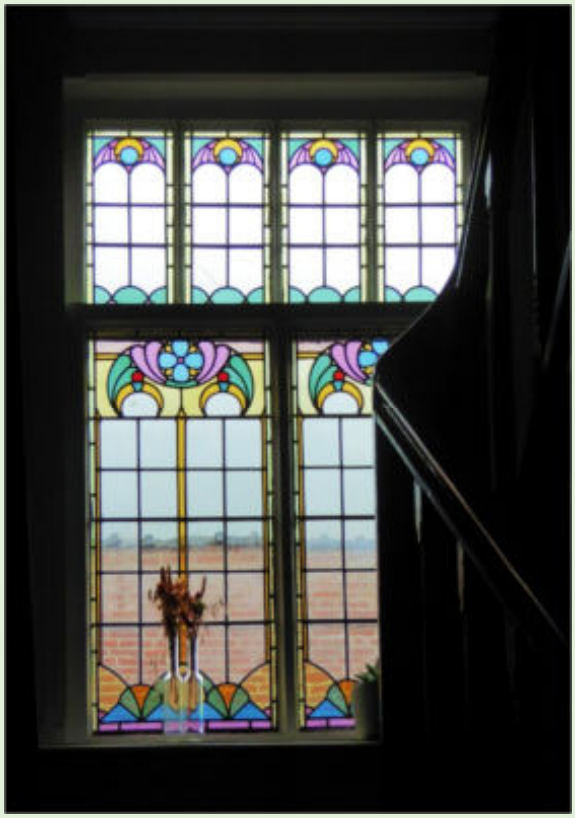

En waarin authentiek houtwerk en stucwerk nog prachtig aanwezig waren.

Aalten

Landstraat 8 – 1904 Niet meer bestaand. Gesloopt in 1957.

In Aalten stonden meerdere, verrassende geesteskinderen van Post. Een deel ervan bestaat helaas niet meer maar gelukkig heeft de uitvinding van de fotografie het vanaf 1826 mogelijk gemaakt om dit in prachtige plaatjes vast te kunnen leggen. We zullen maar beginnen met het meest uitgesproken Art Nouveau gebouw dat er ooit in Aalten bestond. Dan hebben we het over het pand dat zich vanaf 1904 tot 1957 aan de Landstraat nr. 8 bevond. Het stond bekend als de slagerij van Abraham van Gelder waar men was gespecialiseerd in koosjer vlees. Voor hem woonde en werkte daar slager Jacob Spier, en dat was de persoon die bij Post de plannen voor een nieuw en eigentijds pand bestelde. Bijgaande aanbesteding werd op 14-6-1904 in de Graafschap-bode gepubliceerd. Post leverde hier een indrukwekkend prestatie af.

Aanbesteding.

Op **Donderdag 19 Mei a.s.,** 's middags **12 uur,** zal in het Café van den heer J. KOTHUIS aan de Kerkstraat te Aalten

worden aanbesteed:

Het bouwen van een SLAGERIJ en WOONHUIS voor den Heer J. SPIER, op een terrein aan de Landstraat aldaar.

Bestek en teekening liggen vanaf **10 Mei e.k.** ter inzage in bovengenoemd Café.

Inlichtingen verstrekt J. J. POST, Architect, Winterswijk.

We onderscheiden hier van boven naar beneden al eerder vertoonde decoratie-vormen. Fraai bewerkte gootklossen en een fries met floraal geïnspireerd lijnwerk boven aan het torentje. De dak-balustrades geven de voorgevel een stevige bekroning. Maar het meest opmerkelijk is de ingangspartij waar binnen een natuurstenen omlijsting twee cirkelboog-vormige lijnen als een liggende maansikkel de deur, de etalage en de bovenlichten insluiten.

34

35 36

De linker foto brengt de sierkrullen op de balustrades, zoals Post die omstreeks dezelfde tijd ook op zijn eigen woning aan had laten brengen, wat beter in beeld.

De rechter foto toont een forse smeedwerk bekroning van het tentdak waarbij het helaas niet goed zichtbaar is of het om een windwijzer ging of dat het een andere functie had. Ook lijkt hier al zo'n sierkrul verwijderd te zijn…

De nog steeds klemmende vraag of dit met veranderende smaak te maken had of met veiligheidsoverwegingen, lijkt nu dus eindelijk beantwoord te worden met de onderstaande nostalgische panoramafoto die vanuit het oosten werd genomen….

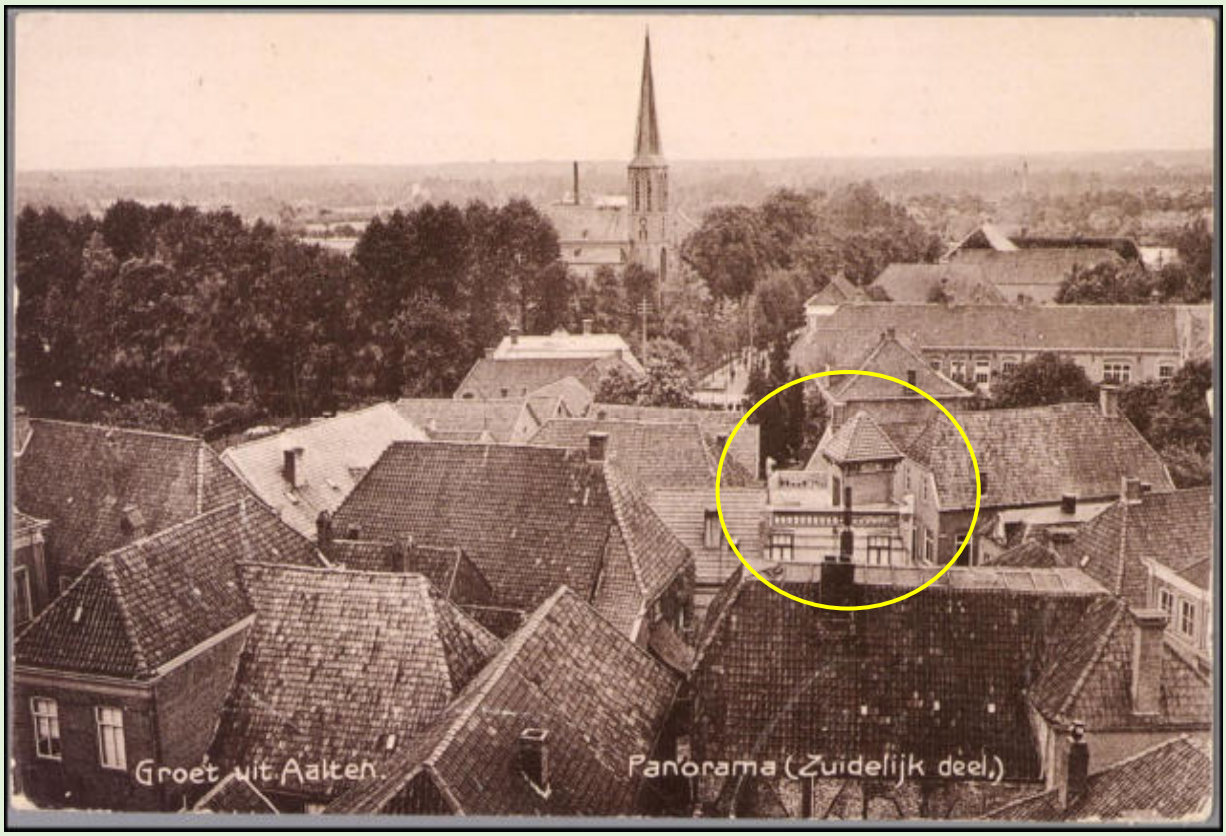

37

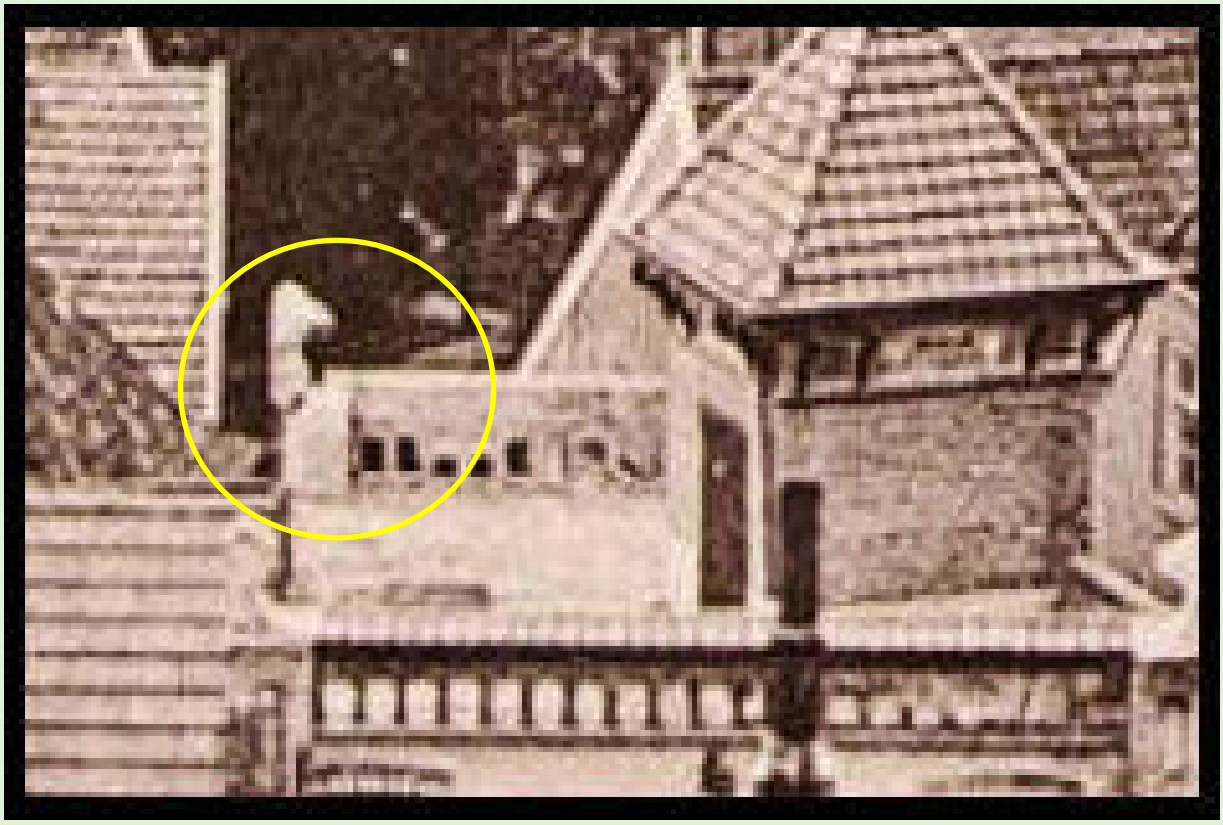

U snapt het al….

38

Een nostalgisch beeld van rust en vrede… maar op enig moment kreeg het pand echter andere (gelukkig tijdelijke) gebruikers.

39

Polstraat 7 - 1907 Niet meer bestaand.

Aanbesteding.

Namens de Naaml. Vennootschap „Het Volksfeest" te Aalten, zal op **Zaterdag 11 Mei**, 's avonds half acht, in het Hotel VOORDERMAN worden aanbesteed:

Het bouwen van een FEESTGEBOUW op een terrein naast „de Pol" te Aalten.

Bestek en teekening zijn vanaf 7 Mei (zoolang de voorraad strekt) verkrijgbaar ten kantore van den Architect à f 2.10 per stel.

Verdere inlichtingen verstrekt J. J. POST, Architect, Winterswijk.

Uiteenlopende partijen als de arbeidersbeweging, de schuttersvereniging 'Eendracht Maakt Macht' en notabele Theodoor Driessen die het presidentschap op zich nam, richtten rond 1907 de 'N.V. Feestgebouw' op. Het resultaat was een naar verhouding groot gebouw. Het ontwerp was van Post. In het jaar 1977 vond men redenen om het te slopen…

40

Aan de Slingebeek – 1923 – Bank Gemeentelijk Monument. 0197/wiki2

Aan de Slingebeek treffen we een opmerkelijke bank aan. Rond 1900 was er een groep notabelen die zich had verenigd in 'Het Aaltens Belang'.
Dit gezelschap zette zich in voor allerlei zaken die bijdroegen aan de verdere ontwikkeling van Aalten zoals een aansluiting op het spoorwegnet. Maar ook waren zij het die het huidige Loohuisbos als een natuurmonument avant la lettre aankochten omdat het als cultuurgrond in de versnippering dreigde te raken. In 1923, bij het 25 jarig bestaan, liet men architect Post een bank ontwerpen die cadeau werd gedaan aan de Aaltense gemeenschap.
Het object staat aan de oever van de Slinge (wellicht op toen nog eigen grond van Driessen) aan de rand van het terrein waar nu de resten van de textielfabriek en de villa van de familie Driessen zich nog steeds bevinden.

Bij de overdracht schitterde het gemeentebestuur echter door afwezigheid. Kennelijk had men het niet zo op met dit groepje voor-de-voetenlopers van deels overtuigd katholieke huize. Lange tijd had het onderhoud van de bank dan ook geen prioriteit. Pas bij de uitwerking van het Groene Slinge plan (2015 e.v.) was de toen hoognodige restauratie onderdeel van de werkzaamheden.
Maar terug naar het feest! Op 16 december 1923 werd men verondersteld 'te verschijnen met hoogen hoed'. Die meneer in het midden met de bontkraag en die fraaie slobkousen aan, was Joseph Driessen, onder andere de eigenaar van Villa de Beukenhof, textielfabrikant, en bestuurder van het feestgebouw.
Maar nog meer bijzonder is, dat op deze foto ook architect J.J.Post staat.
Hij had goede zakelijke contacten met de Driessen familie en mocht voor hen herenhuizen en fabrieksuitbreidingen ontwerpen. En die bank natuurlijk…

41

AALTEN.

Dinsdagmiddag werd in tegenwoordigheid van het bestuur van Aalten's Belang en tal van dames en heeren door den voorz den heer Jos Driessen de monumentale bank op de Pol ontduld.

In zijn kernachtige rede bracht hij dank aan den ontwerper den heer J. J Post Architect van Winterswijk, alsmede aan den heer van der Schoot alhier voor zijn vlugge en goede afwerking

Aanbesteding.

Door den heer J. J. Post, Architect te Winterswijk werd Woensdag 24 Febr. '26 in het Café Lurvink te Aalten aanbesteed:

Het bouwen van een heerenhuis aan de Dijkstraat te Aalten voor rekening van

Inschrijvers waren op het Metsel- en den heer Jos. Driessen te Aalten.

Timmerwerk:

B. K. Rots, Aalten	f 9890.—
A. H. Rots, Aalten	-9850.—
G. J. Nijman & J. B. Vonhof	- 9450.—
G. te Rietstap, Breedevoort	- 9180.—
D. J. te Mebel, Aalten	- 7983.—
G. J. Prinsen, Aalten	- 7640.—
Th. van der Schoot, Aalten	- 7596.—
J. M. Rots, Breedevoort	- 7355.—

Inschrijvers glas- en schilderwerk:

L. Leuven, Aalten	- 875.—
H. C. Bartholomeus, Aalten	- 709.—

Inschrijvers zink- en loodgieterswerk:

F. W. Voltman, Breedevoort	- 515.—
G. Fries, Aalten	- 488.—
Joh. Hogeweg, Aalten	- 480.—
E. Hogeweg	- 471.—
J. W. Lensink., Aalten	- 463.45

Den laagsten inschrijvers werd het werk gegund.

AALTEN.

Vanwege de vereeniging „Aaltens Belang" zal dezen winter weer een teekencursus gehouden worden, ditmaal onder leiding van den heer Post, architect te Winterswijk, indien een voldoend getal jongelieden zich aanmeldt.

Voor onze jonge werklieden is dit zeker een welkom-bericht en 't is dan ook te hopen dat een zeer groot getal liefhebbers hunne ingenomenheid hiernede toonen door zich bij een der bestuursleden aan te melden, tot het bijwonen der lessen.

Aanbesteding.

Vrijdag 25 Maart 1927
half 10 voormiddags zal namens de FIRMA HERMAN DRIESSEN & ZOON te Aalten in het Café PRINS te Aalten

worden aanbesteed:

a. Het bouwen van c.a. 400 M². Shedbouw aan haar fabrieksgebouw te Aalten.
b. Het te verrichten glas- en schilderwerk.
c. Het te verrichten zink- en loodgieterswerk.

Bestek en teekening zijn vanaf 17 Maart verkrijgbaar per stel à f 12,70, restitutie f 10,—, ten kantore van ondergeteekende, waar tevens nadere inlichtingen worden verstrekt.

J. J. POST,
Architect, Winterswijk

Uitslag aanbesteding.
Onder beheer van den Architect, den heer J. J. Post te Winterswijk werd 25 Maart 1927 aanbesteed, het uitgebreiden van het fabrieksgebouw van de Firma Herman Driessen en Zoon te Aalten.
Inschrijven waren:
Grond-, Metsel-, en Timmerwerk enz.
J. A. Tenten, Lichtenvoorde / 19615
H. J. Reijners, Lichtenvoorde - 19560
H. J. ten Haken, Winterswijk - 19200
A. Kampink, Aalten - 19176
W. Tijhuis, Winterswijk - 19084
J. W. Heitkamp, Winterswijk - 18960
D. W. te Selle en Rietstap, id. - 18955
J. M. Rots, Breedevoort - 18880
C. Vreeman, Aalten - 18848
H. H. Willemsen, Winterswijk - 18569
B. Herrink, Aalten - 18519
A. H. Rots, Aalten - 18413
G. J. Nijsen en J. H. Vethel, Breedevoort - 18280
J. M. te Dorthorst, Lichtenvoorde - 18190
H. te Hennepe, Aalten - 9595
B. K. Rots en J. Hoek, Aalten - 9583
Henrink en Wessels, Aalten - 8797
J. H. ter Brinke, Lievelde - 8265
Zink- en Loodgieterswerk:
J. W. Lenzink, Aalten / 965.—
H. T. H. Eeck, Lichtenvoorde - 944.—
F. W. Volman, Breedevoort - 826.—
Gebr. Heinen, Winterswijk - 792.—
G. Frien, Aalten - 785.—
F. Hajenwig, Aalten - 764.80
F. R. Bartholomeus, Aalten - 720.—
Glas- en Schilderwerk:
B. H. Lichtenberg, Aalten / 1050.50
Firma P. J. Hilderet en Zn., id. - 808.—
H. C. Bartholomeus, idem - 472.—
Dus laagsten inschrijven gepast.
De laatsten kapitemiraties zijn gegund aan Rietink en Van der Broek te Enschede.

42

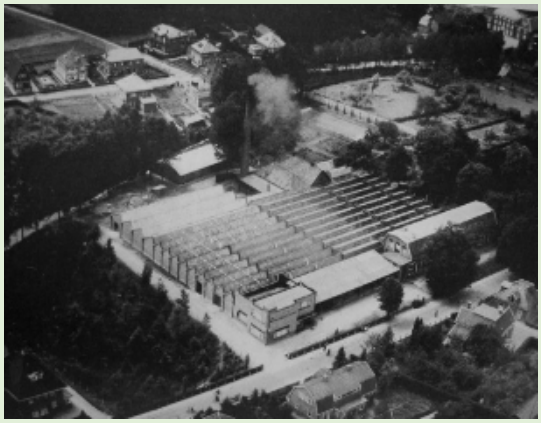

Sheddaken werden vooral bij fabriekshallen toegepast. Ze werden gevormd door rijen evenwijdige lopende lessenaar daken met op het noorden gerichte glasvensters. Dit verzekerde een gelijkmatige inval van daglicht, iets wat in de textielindustrie van groot belang was om schaduwen en lichtplekken door direct zonlicht te voorkomen. Op deze wijze kon men door gelijkmatige lichtintreding beter het resultaat beoordelen zonder van kunstlicht gebruik te maken.

De sheddaken, wat er van resteert, en het voor mij altijd wat onduidelijke 'waarom' van raamroeden in de vorm van een davidsster. Gelukkig kende ik iemand die me dat haarfijn uit de doeken deed, Ik citeer historicus Hans de Beukelaer:

" De Davidster staat voor goddelijke bescherming van het huis. Ook voor de katholieken. Pas aan het einde van de 19de eeuw werd de Davidster het symbool van de zionistische beweging die streefde naar een joodse staat in Israël. De oorspronkelijke fabriek van Herman Driessen is in 1893 gebouwd. Het heeft dus in oorsprong een religieuze betekenis, niet alleen voor de joden maar ook voor de katholieken. Sinds de Tweede Wereldoorlog is het sterk op het Jodendom toegespitst".

Hofstraat 12 - 1893 'Beukenhof' Rijksmonument 523184

De familie Driessen betrok in1893 een rechts naast de fabriek gebouwde villa. We zien hier een fraai voorbeeld van neorenaissancistische stijl die, de naam zegt het al, teruggreep op een bouwstijl die in de late middeleeuwen in de mode was. De architect was Gerrit Beltman, iemand die vooral in Twente en de Achterhoek actief was en menige textielfabrikant van een passende woon- en werkomgeving voorzag. Beroepshalve was ik ooit een regelmatig bezoeker van dit pand, en ik kwam er graag, wellicht omdat het een prachtig trappenhuis in Art Nouveau stijl bezit.

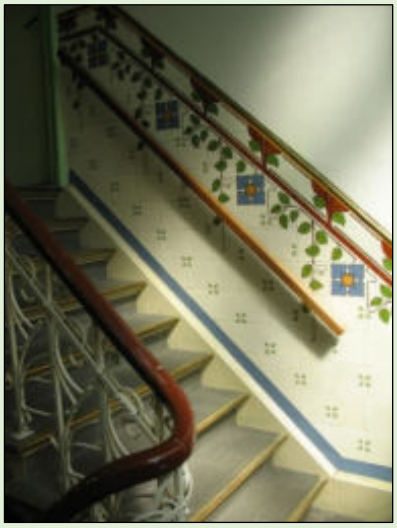

Vaag was er dan wel een 'niet kloppend' gevoel. Nieuwe bouwwerken die citeerden uit klassieke bouwperiodes worden eclecticistisch genoemd, en het was juist *deze* grabbel stijl waar de Art Nouveau zich zo tegen afzette.
Ze wilde daar een nieuwe, vaak aan natuurlijke vormen ontleende 'eigen' vormentaal tegenover zetten. Hoe kon dit hier dan zo samengaan..?

Bij het schrijven van deze publicatie leken er ineens wat puzzelstukjes op hun plaats te vallen. De Beukenhof was van 1893, maar pas toen zetten in Brussel de eerste pioniers van de Art Nouveau, Paul Hankar en Victor Horta voorzichtig hun eerste stappen op dit pad… En plateelfabriek de Distel zou pas in1895 worden opgericht terwijl de reeks gestileerde plantenmotieven, waarvan deze 'Clematis' nr.13 was, niet eerder dan in 1905 werd geproduceerd.

En tegelijkertijd zou er dan hier in de Achterhoek al een dergelijke binnen-inrichting geplaatst kunnen zijn door nota bene een eclecticistische architect? Dit rammelde aan alle kanten…
Het kon alleen zo bestaan wanneer dit trappenhuis bij een verbouwing op een latere datum was aangebracht. En wie anders kwam daar dan voor in aanmerking dan architect Post die in deze periode groot enthousiasme voor Art Nouveau aan de dag legde en, zoals we al vernamen goede betrekkingen had met de familie Driessen? DAT leek een ontdekking!

Maar ik kon het niet bewijzen. Verder onderzoek was nodig. En dat kreeg vorm door een bezoek aan de huidige bewoner van de Beukenhof die in een pijnlijk nauwkeurig en langdurig proces het pand van een eeuw gebruikers-sporen ontdoet en zo weer zoveel mogelijk in oude staat terug brengt.

Behulpzaam daarbij was een blauwdruk van een verbouwing die in 1912 plaats vond. Ik mocht van hem een kopie van die blauwdruk ontvangen.
En ja; Ik had het dus mis. De wens was te zeer de vader van de gedachte geweest. Want in dit geval was de verbouwing toevertrouwd aan architect J. Brill, die van 1906 tot aan zijn te vroege overlijden in 1924 de functie van gemeente architect in Aalten invulde. Toch blijf ik hier wat uitvoeriger bij het huis en z'n bewoners stil staan want Post had veel opdrachten aan hen te danken. Zelfs één in het buitenland, die de lokale waardering voor z'n werk ineens op Internationaal Niveau bracht. Maar daarover later…

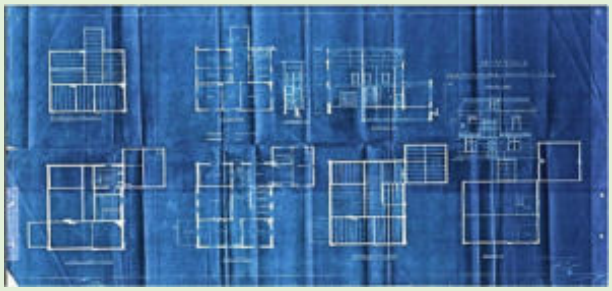

Recent vond ik een tekst terug die ik schreef n.a.v. een interview met Mevr. Bella Driessen. In1893 heette de Hofstraat nog 'Het Blik' (De Bleek) en in dat jaar verrezen daar een stoomweverij en een villa die de volgende 75 jaar door leden van de familie Driessen zou worden bewoond. Pas in 1953 kreeg de woning de naam 'Beukenhof' van één der bewoonsters. Maar toen had het pand al een bewogen historie achter de rug.
Bella Driessen woonde er vanaf haar prille jeugd tot aan 1969, toen de fabriek sloot en het huis in andere handen over ging. Dat is dus ruim 60 jaar. In die tijd was de Beukenhof een echte patriciërswoning, compleet met een eigen tennisbaan achter in de tuin. Boeiend waren de verhalen van mevr. Driessen over de oorlogsjaren. In het trappenhuis waren een paar prachtige glas-in-lood vensters. Eén stelde de stuw in de Slinge op het Smees voor, en de andere de kathedraal van Malmédy waarvandaan haar moeder afkomstig was. Nadat eerst al eens een Duitse soldaat door een venster had geschoten omdat er in strijd met verduisteringsvoorschriften gehandeld werd, moesten ze er bij een bombardement op Aalten helemaal aan geloven. De rest van de oorlog waren er planken voor gespijkerd en zochten de bewoners, ingekwartierde Duitse soldaten en evacués, hun weg in het duister. Na de oorlog werden er weer eenvoudiger glas-in-lood vensters in Jugendstil aangebracht die nu nog in het trappenhuis prijken en samen met de fraaie tegels en smeedijzeren trapleuningen het pand een geheel eigen karakter geven.

Malmedy (B) Rue Malgrave 6 – 192 ?

Wijlen de heer D.W. Sluiskes schreef in 1987 een artikel over Post in het Winterswijkse 'Museum Nieuws' Nr.40. Op basis van informatie die door zoon J.J Post jr. werd verstrekt. Daarin komt een door Post ontworpen **landhuis** in **Malmedy (B**) aan de orde. Het lag voor de hand dat de Post-Driessen connectie hier de aanleiding voor was. Maar waar te zoeken? Lang bestond het idee dat door de intensieve oorlogshandelingen gedurende het Ardennen offensief, het traceren van dit pand onmogelijk was geworden.

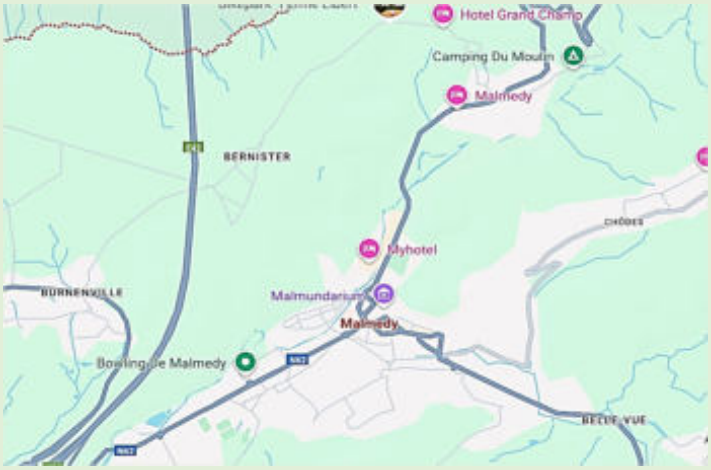

Maar door een wonderlijk toeval kreeg ik inzage in een Driessen foto archief dat de gelegenheid bood om te achterhalen waar dit Post pand zich bevond. Op enkele van de afbeeldingen uit dit archief waren vanuit de tuin foto's gemaakt waarop aan de overkant een tamelijk groot markant pand met een opvallende kap en een ronde blinde nis te zien is. Wanneer dàt nog zou bestaan was dat een 'landmark' waar ik me verder op kon richten

43-44-45

Ik neem u nu mee op een digitaal avontuur, want al streetviewend met ‘Google maps’, -soms dwars tegen het verkeer in- kwam op enig moment dat gebouw inderdaad in beeld....weliswaar iets veranderd maar ja, in 90 jaar EN een oorlog *kan* er ook wel eens iets veranderen.

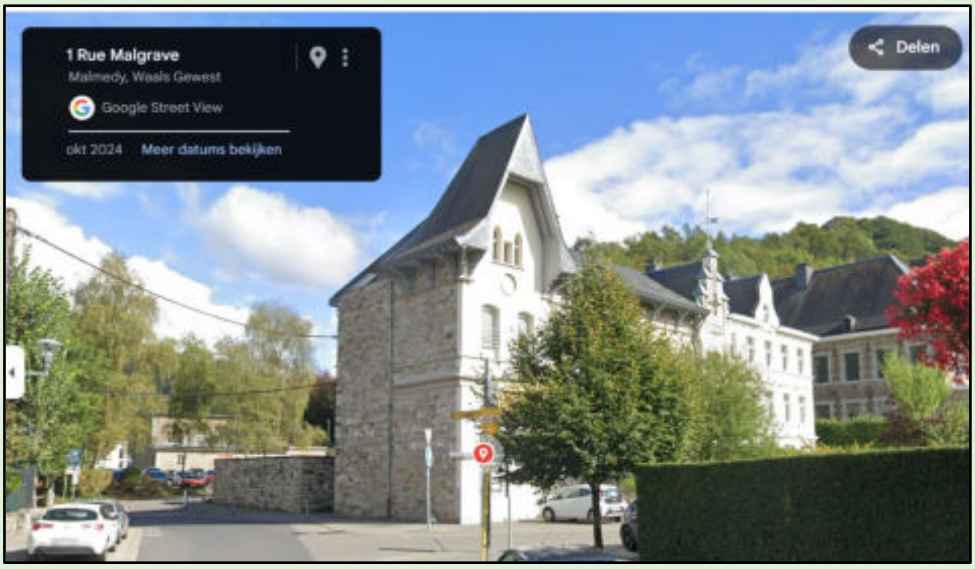

Toen was het tijd om me 'op de hakken om te draaien'...En dit mag je dan toch inderdaad wel een **landhuis** noemen...

Ook veranderd, t.o.v. de vroegere foto's, wit geschilderd, raamroeden verwijderd en vast nog wel wat meer... Maar die opvallende lantaarn, die een pseudo steunbeer bekroond, rechts aan de voorgevel was er nog steeds!

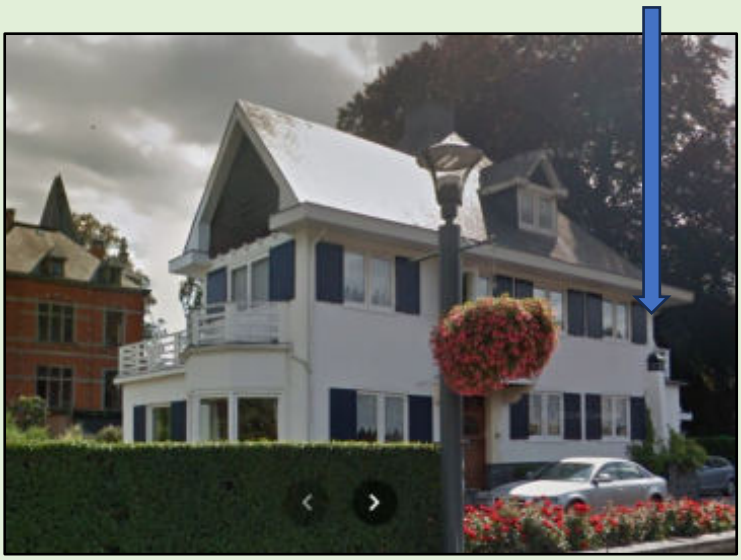

46

En hier rechts zien we dus, in 1934 op bezoek in 'Villa Maria', bij het gezin van haar oudere zus, de dan 23-jarig Bella Driessen. Een fiere verschijning die een leven vol veranderingen mee zou maken. Dezelfde dame die ik ruim vijftig jaar later mocht interviewen toen ze een gebogen oud dametje was, dat met een boodschappenwagentje als een soort rollator en een even langzaam hondje, bij het Aaltense dorpsbeeld hoorde in de jaren '80.

En dit huis is er dus weer een in de categorie 'strak, maar met nog één opvallend sierend element'.

Maar.. weer terug naar Aalten, want daar zat men ook niet stil…

Aanbesteding.

Dinsdag 21 Februari 1928
's middags 4 uur zal behoudens goedkeuring van B. en W. in het Café LURVINK, Dijkstraat Aalten, namens het R. K. Kerkbestuur te Aalten,

in perceelen worden aanbesteed:

Het bouwen van een Naaischool

Bestek en teekening, liggen voor schilders, loodgieters en smeden in bovengenoemd café ter inzage en zijn verkrijgbaar met gezegeld inschrijfseiljet à f 8.10, restitutie f 5.— ten kantore van den Architect. Inlichtingen volgens bestek.

J. J. POST, Architect.
Winterswijk, Tel. 148.

47

Dijkstraat - 1928 – Niet meer bestaand.

De opdracht voor het ontwerp van een naaischool past eveneens in dit goede betrekkingen verhaal. We zien het gebouw hier in lichtere baksteen links van het klooster. 'De Naaischool' evolueerde later tot een zogenaamde Mater Amabilisschool. Een tweejarige katholieke opleiding voor meisjes uit de arbeidersklasse om ze voor te bereiden op toekomstige taken als echtgenote, moeder of… kloosterzuster.

48

Hofstraat 16 – 1931.

Eveneens door Post ontworpen is dit 'landhuis' links naast de fabriek aan Het Blik, de huidige Hofstraat, op de hoek met de Polstraat. 'De Hoekskamp' was bestemd voor een andere Driessen telg.

Uitslag aanbesteding.

— Door den heer J. J. Post, architect te Winterswijk, werd Dinsdag 31 Maart in café Schiller aanbesteed de perceelen 2, 3 en 4 van een te bouwen landhuis aan het Blik voor de fa. Herman Driessen & Zoon aldaar.

Zink- en loodgieterswerk :

F. R. Bartholomeus, Aalten	ƒ 2696.—
Fa. C. Kappers Jr., Winterswijk	- 2695.—
Fa. F. W. Voltman, Bredevoort	- 2685.—
Gebr. Hogeweg, Aalten—Winterswijk	- 2675.—

Glas- en schilderwerk :

J. K. Peter, Aalten	ƒ 2750.—
H. C. Bartholomeus, Aalten	- 1993.—
J. A. Ongena, Winterswijk	- 1870.—
Fa. Heinen—Lantink, Aalten	- 1797.—
Joh. v. d. Glas, Aalten	- 1512.—
P. J. Helders & Zoon, Aalten	- 1380.—

Smidswerk :

F. H. Somsen & Zonen, Aalten	ƒ 176.50
J. W. Heinen, Aalten	- 212.50
Joh. ter Welle, Haart bij Aalten	- 198.—
G. A. Somsen, Aalten	- 195.—
H. J. Buesink, Aalten	- 191.85
H. F. Umbach, Aalten	- 135.07

Volgens bestek beraad.
Inschrijving beneden de raming.

Ook dit pand met zijn schijnbaar in elkaar geschoven bouwdelen is rechtlijnig en strak. Het is even zoeken, maar ook hier voegde Post weer een met het geheel contrasterende bouwdecoratie toe, nu in de vorm van een grote ronde bol die bij de ingangspartij in een soort portiek, een dragende functie kreeg.

Bodendijk 37 t/m 43 - 1926

Aanbesteding

Op Maandag 31 Mei 1926
's morgens 10 uur zal in het Hotel „DE KROON" te Aalten
worden aanbesteed
in perceelen
Het bouwen van een blok van vier woningen aan den Bodendijk te Aalten.
Bestek en teekening zijn verkrijgbaar ad f 7.— per stel ten kantore van den Architect en worden direct na de aanbesteding ad f 5.— per stel terug genomen en ligt voor loodgieters en smeden in bovengenoemd hotel ter inzage. Het glas en schilderwerk wordt niet aanbesteed.
Inlichtingen verstrekt de Architect J. J. POST te Winterswijk

De Nieuwe Winterswijkse Courant van 21-5-1926 vermeldde de voorgenomen bouw van een viertal woningen. Opmerkelijk genoeg is er hierbij geen sprake van een opdrachtgever. Het zou dus mogelijk een initiatief van Post zelf geweest kunnen zijn. Op dit tijdstip had hij in Winterswijk al een ruime ervaring met vergelijkbare projecten opgebouwd.

Het resultaat bestond uit twee blokken van twee huizen aan de Bodendijk met de nrs. 37 t/m 43.

Het rechterblok is nog het meest authentiek wat betreft raamindeling, raamvorm, en decoraties.

49

Het verhaal gaat dat de panden opgebouwd zijn uit de zwartgeblakerde, maar nog bruikbare bakstenen na de brand van de katholieke kerk aan de Dijkstraat in 1893. Dat kan, maar het lijkt niet voor de hand te liggen om daar dan pas 33 jaar na dato nog een bestemming voor te zoeken .

In ieder geval werd dit argument gepresenteerd als reden voor het wit bepleisteren van de woningen.
Wellicht wil een van de huidige bewoners eens een krastest in de pleisterlaag doen om voor eens en voor altijd zekerheid te bieden?

Dan kunnen we weer rustig slapen…

Hogestraat 20 – 1927 Gemeentelijk Monument. 0197/wiki7122BV20

Aanbesteding.

Op Vrijdag 5 Augustus 's morgens 10 uur in 't Café HEERSINK, Markt Aalten.

Het bouwen in perceelen van een Woon- en Winkelhuis aan de Hoogestraat te Aalten voor rekening van de Familie SCHAAFS te Aalten.

B-stek en teekening in bovengenoemd café ter inzage, tevens bij den Architect verkrijgbaar à f 7.50 per stel restitutie f 5 —

J. J. POST,
Architect.

Hier zien we een ander voorbeeld van de veelzijdigheid van Post, ook Aalten kreeg een zeer geloofwaardig stukje Amsterdamse School architectuur. Dit kwam in de plaats van een afgebrande touwslagerij. De Amsterdamse School stijl kan, zoals eerder gesteld, als een 'dochter' van de Nederlandse Art Nouveau worden beschouwd. Er was daarin nog steeds plaats voor allerlei decoratiewijzen, we zien hier bijvoorbeeld ook uitgebreid glas in lood toegepast. Wat echter nieuw was, was dat de bakstenen in allerlei metselverbanden en opmerkelijke wijzen werden toegepast, soms zelfs ruimtelijk uitstaken, waardoor het de architectuur sterk mee bepaalde. De nadruk op horizontale raamroeden was ook kenmerkend, evenals het aanbrengen van decoratieve vormen op alles wat van hout was. Omdat ook de Amsterdamse School gesamtkunst nastreefde (allerlei decoratieve disciplines aan een samenhangend werkstuk laten werken) had het eveneens een eigen typografie ontwikkeld. Hier vinden we zo'n letterbeeld terug in de tekst: 'HET WINKELHUIS'.

Bredevoortsestraat 33 -1933

— Uitslag van de aanbesteding van het bouwen van een woon- en winkelhuis voor den heer B. Garretsen. Architect den heer J. J. Post, Winterswijk.

Massa metsel- en timmerwerk:

H. J. Raterink, Lichtelo	f 9145.—
H. te Hennepe, Aalten	- 9049.—
J. B. Vonhof, Bredevoort	- 8879.—
J. M. Rots, Bredevoort	- 8850.—
Joh. Gijsbers, Bredevoort en J. W. Oonk, Winterswijk	- 8748.—
J. J. A. Bekkers, Bredevoort	- 8356.—
J. H. te Rietstap en te Selle, Bredevoort	- 8300.—
G. H. Wevers & Zn., Aalten	- 8247.—
G. te Rietstap, Bredevoort	- 8219.—
J. W. Prins, Aalten	- 8197.—
A. Kempink, Aalten	- 8160.—
E. A. Meijerman, Aalten	- 7777.—
G. W. Gijsbers, Aalten	- 7680.—
G. H. Rots en A. Rots, Aalten	- 7569.—
J. H. Holweg, Aalten	- 7453.—
J. Rots en J. Lievers, Aalten	- 7346.—
H. J. te Brake, Dale	- 7198.—

Tjeerwerk:

G. A. Somsen, Aalten	f 273.87
J. W. Heinen, Aalten	- 271.25
Joh. ter Welle & Zn., Haart	- 267.40
F. H. Somsen & Zn., Aalten	- 265.—
H. E. Boesink, Aalten	- 261.50

Het werk is gegund aan de laagste inschrijvers en het metselwerk aan J. Rots en J. Lievers, Aalten.

50

Een pand dat in de loop der jaren onderdak bood aan een verscheidenheid aan handelsactiviteiten zoals een glas- en verfhandel, drogisterij en optiek. Men kon er ook terecht voor allerlei fotografische verrichtingen.
En dat allemaal tegelijkertijd door een vooruitstrevende ondernemer m.b.v. gekwalificeerd personeel. Dat men daardoor in 1933 bij Post uit kwam voor een nieuw onderkomen lag eigenlijk voor de hand. Anno nu is de fotografie er nog steeds professioneel aan de orde. Ook hier weer een strak en zakelijk bouwwerk waarin de abstracte glas-in-lood-vensters van het trappenhuis een sierend element moesten vormen.

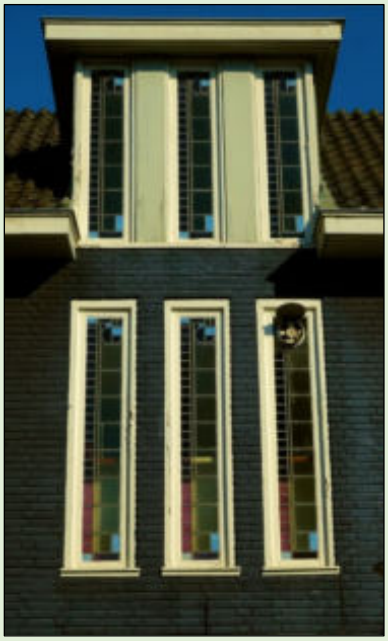

Ormelstraat 7 - Zou het?

Soms kom je foto's tegen waarbij er een belletje gaat rinkelen…
Dit was ooit het winkel/woonhuis van schilder H.C. Bartolomeus. De opvallende boogvorm die de ingang omsluit is helaas al langgeleden omgezet in een soort van 13-in-een-dozijn-kozijn.
Maar het komt bekend voor, vindt u ook niet?

51

Is Post hierbij betrokken geweest? De naam Bartolomeus komt nogal eens voor op zijn aanbestedingslijstjes…
Of heeft een plaatselijke aannemer gedacht 'hé dat kan ik ook…'
We zullen het waarschijnlijk nooit te weten komen.

Lichtenvoorde

Varsseveldseweg 2 - 1905

Het was een lange aanloop voordat Lichtenvoorde een gemeentehuis kreeg dat recht deed aan de behoeften van het centrum en de omliggende kernen. En ook *dat* gebouw bleek na 25 jaar al weer te klein en gebreken te hebben. Rond 1905 wordt de hulp van Post ingeroepen. Hij leverde een ontwerp voor een grondige verbouwing en aannemer J.M. te Dorsthorst voerde die uit. De kosten bedroegen Hfl. 3800,00 inclusief een statige trap en een torentje met een klok erop. En toen stond er op de hoek van de Keistraat (Rapenburgsestraat) en de Harreveldse Grintweg (Varsseveldseweg) een bouwwerk waarbij die uitgroeiproblemen zich overigens bleven herhalen. Het gemeentehuis staat nog steeds op dezelfde plek maar de huidige vorm lijkt nauwelijks nog op de Post creatie.

52

Rentenierstraat 37- 1906-1907- Villacomplex Rijksmonument.nr. 516281

'Villa Sterenborg' was de woning van de gelijknamige directeur van een Lichtenvoordse schoenenfabriek.
Post verzorgde voor hem het ontwerpplan voor deze villa in Chaletstijl. Kenmerken van deze romantiserende stijl zijn met snijwerk versierde windveren, en sierspanten met overstekende kappen. Die zijn ook hier aanwezig. In dit geval zijn bovendien de velden in de ontlastingsbogen boven de vensters van tegelwerk voorzien en hebben de vensters fraaie glas-in-lood-bovenlichten. Behalve het huis hebben ook nog een achterliggend vrijstaand badhuis en een tuinhek de status van Rijksmonument gekregen.

Markt 2 -1903

Op de Markt nr. 2 treffen we dit pand uit 1903 aan.
De geglazuurde stenen bovenaan de dakkapel, lijken door de tand des tijds te zijn aangetast maar dit is in werkelijkheid het gevolg van een uitslaande brand bij zolderkamerbewoners in1989.

Er is enige overeenkomst met het pand aan de Wooldstraat 41 in Winterswijk uit 1906. Rondboogfriezen en de toepassing van oranje en groene geglazuurde stenen, het was al eerder te zien. Om die reden was het dan ook verleidelijk om J.J. Post als architect van dit winkelhuis aan te merken, daarvoor was echter onvoldoende onderbouwing te vinden.
Toen gebeurden er twee interessante dingen…

Op **Donderdag 5 Maart,** voorm. **half 12,** zal namens den heer G. J. HULSHOF te Lichtenvoorde, in het hôtel Westerman aldaar,

WORDEN AANBESTEED:
Het afbreken van zijn Woon- en Winkelhuis aan de Markt te Lichtenvoorde en het daar weder ter plaatse bouwen van edn Woon- en Winkelhuis.

Bestek en teekening zijn vanaf Dinsdag 24 Febr. à f 3.— per stel op franco aanvrage verkrijgbaar gesteld ten kantore van den architect en kunnen op den dag der aanbesteding weder worden teruggeven, waarvoor f 1.50 per stel wordt terugbetaald.

Inlichtingen verstrekt J. J. POST, architect te Winterswijk.

Het zoekwerk in Delpher werd beloond met het vinden van de aanbesteding in een exemplaar van de Graafschap-bode van 28 februari 1903.
Dat maakte onweerlegbaar dat Post hier de architect van was.

En toen dook er een foto op van 'de winkel achter de grote steen' in aanbouw. Daarbij staan alle bij de bouw betrokkenen er in een halve cirkel voor opgesteld om vereeuwigd te worden. En tussen hen in (4e van links) staat de dan 30-jarige Jacob Post met in zijn rechterhand een koker waar blauwdrukken en dergelijke in werden vervoerd. De andere bouwlieden lijken ook hun gereedschappen bij zich te dragen….

Kennelijk was dat destijds de gang van zaken bij zulke gelegenheden, we zagen een zelfde ritueel al eerder op pagina 27.

53

We zien hieronder ook nog een foto waarbij dit pand een fraai decor vormde.
Later werd de benedenverdieping lange tijd prijsgegeven aan zakelijke ontluistering.
Het goede nieuws is echter dat er recent een verbouwing plaats heeft gevonden die recht tracht te doen aan de originele vormentaal.
Ook al maakt de laatste foto duidelijk dat die terugverbouwing vergeleken bij het origineel een aardige en te prijzen poging is, maar niet meer dan dat…

54

Zelhem

Dr. Grashuisstraat 3 – 1905 Gemeentelijk monument

— Uitslag der aanbesteding van het bouwen van een stations-koffiehuis te Zelhem voor den heer G. Looman aldaar, onder beheer van den architect J. J. Post te Winterswijk.

Inschrijvers waren:

	Zonder bov. kansers	Met bov. kansen
A. J. German, Doesburg	f 5185	f 5587
J. Teunissen, Zelhem	- 4800	
J. W. Rietman „	- 4260	
D. J. Vels „	- 4671	- 5001
G. Bel „	- 4950	- 5410
G. J. Bel, Barchem	- 4945	- 5394
B. Koenders, Silvolde		- 5740
Dijke, Doesburg	- 4957	- 5357
Doppen, Lichtenv.	- 4755	- 5100
Beijers, Wintersw.	- 4209	
J. 'Nuijs „	- 4190	- 4475

H. J. Nuijs voor f 4475 gegund.

Het werk werd ook in perceelen aanbesteed, doch kwam bij elkaar gerekend veel hooger als de massa's.

49

Het voormalige stations koffiehuis in Zelhem is het enige aandenken aan een periode waarin Zelhem een belangrijke halteplaats was op de lokaalspoorwegverbinding van Doetinchem naar Ruurlo. Toerisme maar ook houthandel maakten een emplacement met loodsen, sporen en zijsporen noodzakelijk. Toch viel in 1937 het doek voor deze verbinding.
Dat werd veroorzaakt door de economische crisis van de jaren'20, de opkomst van het busvervoer en de verbetering van wegverbindingen.
Maar het koffiehuis is er nog steeds te bezoeken, en de architectuur van Post te bewonderen…..
De rondboogvensters, de geprofileerde gootklossen en de decoraties daartussen maken het geheel tot een prachtige representatie van zijn vroege Art Nouveau geïnspireerde periode.

"Sedert 1899 architect, en sindsdien 1400 huizen etc. etc. onder mijn, en onze directie gebouwd..."

Jacob Post - 1945

Er valt dus nog heel wat te herontdekken…

Achteraf

Na deze rondgang langs de Post architectuur in de Achterhoek keren we weer terug naar de persoon zelf. We zijn hem onderweg al enkele malen fotografisch tegen gekomen en het is wellicht interessant dat even op een tijdlijn te zetten.

Een karakteristiek hoofd met opmerkelijk grote oren en een krachtige neuslijn kijkt ons met een vorsende blik aan. De laatste foto werd genomen op 78-jarige leeftijd. En we weten dat hij in1958 op 84-jarige leeftijd in het Elisabeth ziekenhuis aan de Vredenseweg overleed. Post overleefde zijn vrouw 20 jaar.

Vijf portretten die impliciet het verhaal vertellen van ontstaan, groei, vrucht dragen *en* verval, dat ook de carrière van een bouwkundige kan bepalen. Het 'gedoe' rond het ziekenhuis zal geen prettige fase in z'n leven zijn geweest. Maar er was meer. Post's zoon Johan(nes Jacobus) trad In 1928 toe tot het architectenbureau. Hij was toen 20 jaar. Op enig moment vatte hij sympathie op voor het nationaal socialistische gedachtengoed. En droeg dat ook actief uit. Het zelfde ging ook op voor oudste zoon Klaas (Johannes). Het verhaal gaat dat zowel vader als zonen Duits vriendelijke opvattingen hadden in de oorlog.
Daar wil ik enige kanttekeningen bij plaatsen. Er zijn inderdaad berichten terug te vinden over misdragingen door de beide zonen die daarvoor na de oorlog dan ook zijn veroordeeld.**) ***)

Wel drongen zich de vragen op of Post Sr. die al 67 jaar was toen de oorlog uitbrak daar een actieve rol in heeft *kunnen* spelen. En of zijn zoons die op dat moment 38 en 32 jaar waren zich nog iets gelegen lieten leggen aan een oude vader die er wellicht iets gematigder in stond. Op zoek naar de antwoorden op die vragen bij het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging in den Haag kwam dit naar voren: Er was vanaf 1940 inderdaad sprake van een N.S.B. lidmaatschap van Post Sr. Opportunistische overwegingen lijken daarbij meegespeeld te hebben. Hij lag niet meer zo goed in de haperende

bouwmarkt (pas in 1957 kreeg men recht op oudedagsvoorzieningen) en hoopte op inkomensverbetering door inspanningen van de onder die partij hangende beroepsgroep (vak)bonden ‘Technisch Gilde’ en ‘Nering en Ambacht’. Dit vond echter nooit plaats.

Wat daardoor echter *wel* plaats vond na de bevrijding, was een internering van 8 maanden in kamp Vossenveld in Winterswijk, in welke periode zijn geschiedenis werd nagegaan.

Post verklaarde volgens een verhoorverslag: “Hij heeft berouw zich indertijd bij de N.S.B. aangesloten te hebben, is evenwel daarvan een ‘dood lid’ geweest, heeft geen enkele functie daarin bekleed, verscheidene mensen gewaarschuwd en heeft zelf een onderduiker in huis gehad”.

Andere bronnen stellen:

’Geen vergaderingen bezocht of propaganda gemaakt’.

‘Omgeving was niet op de hoogte van passief N.S.B. lidmaatschap’.

‘Post heeft geen feiten gepleegd die vallen onder het Besluit Buitengewoon Strafrecht’.

Dit alles gaf geen aanleiding tot verdere maatregelen. Hij werd buiten vervolging gesteld, trok in bij een pension en werd verder door zijn dochter onderhouden.

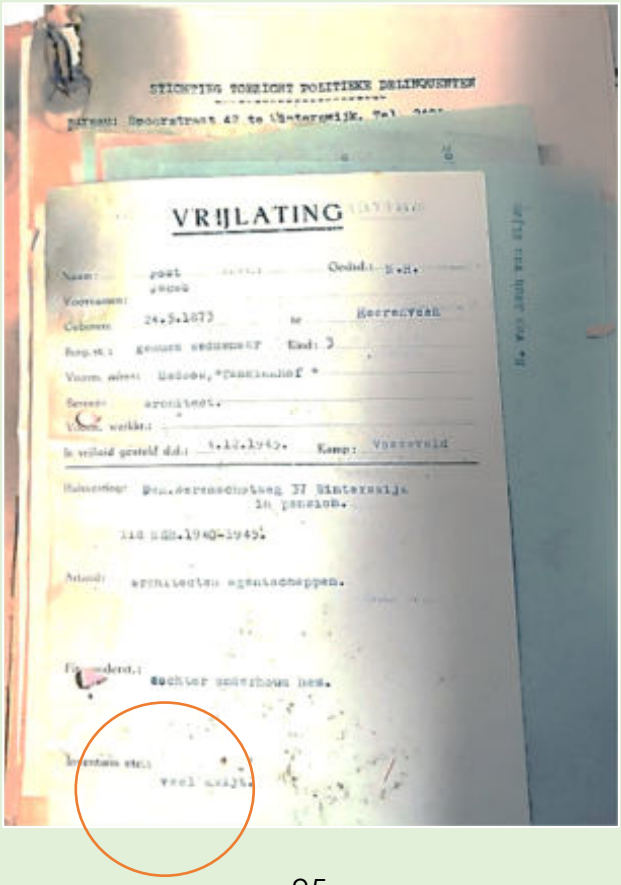

Een inventarislijst van de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten -een soort reclassering- vermeldt veelzeggend: ‘Veel kwijt’ en er volgen aanvragen voor een fiets, een kostuum, een hoed en een schrijfmachine…

De toenmalige gemeente Winterswijk stelde na de oorlog de daad om de Postweg om te dopen in de Generaal Berenschotweg.

Anno 2024 zijn er overigens oude Winterswijkers die het nog steeds over de Postweg hebben…

Het aan drie zijden door het grote Duitse buurland omgeven zijn, leidde in die tijd soms tot eigen afwegingen…

Maar het doet echter niets af aan het feit dat Post Sr. een bijzonder waarde-volle inbreng heeft gehad in de Oost-Achterhoekse ‘rond 1900’ architectuur.

H.H. Rookers en Sportliefhebbers

Je adres voor prima
Rookartikelen, Pijpen, Aanstekers, enz. enz. is

SPORTBUREAU MEIJNEN

Postweg 2 — Hoek Groenlosche Weg — Tel. 441
WINTERSWIJK.

Beleefd aanbevelend,

50

BRONNEN:	AFBEELDINGEN
Verwijzingen:	
*) Laura Roscam Abbing: *De Koninklijke Nederlandsche Glasfabriek J.J.B.J Bouvy'*	
**) Delpher-NWC 19-3-1948 - pag.2 KJP https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMECAL02:180035034:mpeg21:pdf pag.2	
***) Delpher-NWC 21-3-1947 - pag.2 JJP https://resolver.kb.nl/resolve?urn=MMECAL02:180034034:mpeg21:pdf pag.2	
****)'Geziena' https://www.achterhoeknieuwswinterswijk.nl/nieuws/wonen/421397/ron-dorland-kocht-een-huis-met-een-verhaal https://www.joodsmonument.nl/nl/page/39624/gasthuisstraat-104-winterswijk	
Algemeen:	
Alle ongenummerde afbeeldingen zijn door de auteur zelf vervaardigd.	
Gemeentearchief Roermond	**1**
Albert Hahn (1877 - 1918) St. Lucastentoonstelling Poster 1897- Publiek Domein - Wikimedia Commons	**2**
Bé Lamberts: *'Art Nouveau in Nederland' – Uitg. Noordbroek 2021*	
Jan Ovink: *'Jugendstil in de Achterhoek en Liemers' Jaarboek Achterhoek en Liemers 2012*	
Jalf Flach - Wim den Hertog: *'Bezielde Schoonheid'- Art Nouveau bouwdecoraties In Nederland - 'Tierra Art' 2022*	
Erfgoed Centrum Achterhoek Liemers: https://www.ecal.nu/	**17**
Beeldbank Gelderland: https://www.gelderlandinbeeld.nl/	
Stamboomonderzoek Post https://huismangenen.nl/stamboom.php?person_id=I12935	
Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging - Den Haag	
M.b.t. Winterswijk:	
D.W. Sluiskes: *'Architect J.J. Post'- Museum Nieuws Nr. 40 - Winterswijk*	
DBNL- Digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren.	
Willem Peletier: *'Winterswijk - een eeuw in woord en beeld'* *'Winterswijk, een eeuw verandering'* *'Winterswijkse straatnamen – 'Het dorp'* *'Groeten uit Winterswijk'*	
Collectie Peletier	**17 -19 -28**
Bert Klein Poelhuis: *'Naoberschap Wilhelminastraat Winterswijk'*	
Jan Neefjes - Nico Willemse: *'Cultuurhistorische Atlas Winterswijk'*	
Arno Weltens: *'Jugendstil in Winterswijk - 1896 -1914'*	
Jan Mulder: *'Honderd jaar werk aan de winkel' 1996*	
Hoekstra en Ribbink: *'Winterswijk in oude ansichten' - deel 1+2- 1980*	
Hoekstra, Peletier en Ribbink:	

'Winterswijk in oude ansichten' - deel 3- 1981	
'Oud Winterswijk': https://www.oudwinterswijk.nl/algemeen-2/	**5-13-14-15 -22-23-24-25-26-29- 30--50**
Museum Fabriek Winterswijk: https://verenigingheetmuseum.nl/ Foto's maquettes met dank voor tip van Vereniging het museum **Extra dank aan het 'Historisch Informatie Punt'!**	**Blz.53** **10-11-12**
Gemeente Winterswijk, afd. Erfgoed. i.v.m. Aanlevering 'Redengevende Omschrijvingen' van Monumenten.	
Collectie Ron Dorland	**10-11-12**
Collectie Huib Legters-Foto's en blauwdrukken	**9**
Collectie G.J.A. Eppingbroek:	**4**
David Derksen	**3**
Richard Peeters	**Bouwplan Waliënsestraat blok**
M.b.t. Aalten:	
E.M. Smilda: *'Aalten en Bredevoort in oude ansichten'- 1984* *'Aalten in oude ansichten'- deel 1- 1971* *'Aalten in oude ansichten'- deel 2 -1975*	
E.M. Smilda en G.J. Timmer: *'Aalten zoals het was - zoals het is' deel 1 – 1992* *'Aalten zoals het was - zoals het is' deel 2 - 1993*	
Euregionaal Historisch Documentatie Centrum Aalten: https://www.hdcaalten.nl/ **Collectie Smilda** **Collectie Obbink**	 **38-39-41** **40-47-49-50**
H. De Beukelaer en L. v.d. Linde: *'Aalten 1945-1975 – 'Beeld van een veranderend dorp'- 2012*	
'Oud Aalten': https://oudaalten.nl/	**34-35-36-48-51**
M.b.t. Lichtenvoorde:	
Vereniging voor oudheidkunde Lichtenvoorde: www.oudheidkundelichtenvoorde.nl	**53**
M.b.t. Zelhem:	
St.openmonumentendag-bronckhorst: https://openmonumentendagbronckhorst.nl/oude-fotos-bronckhorst/oude-fotos-zelhem/	**49** Collectie - M. Rouwenhorst
Collectie fotokaarten auteur	**16-21-37-52-54**
Collectie Driessen	**43-44-45-46**
H. Driessen fabriek - Wikimedia Commons	***42***
HN-projects Bouwkunst 1900-1940 WILLEM VAN OUTHOORNSTRAAT 31 NL 2593 ZT DEN HAAG GSM: 0031(0)6-17848531 **Henk Nijenhuis** Bricorna staal-kaart.Bricorna-vh-Fr.-van-de-Loo-Sr.-Dieren-catalogusblad-modellen-en-kleuren-circa-1905	**7-8-18**
EXTRA DANK….!	
Gerhard Eppingbroek	Voor **DE** foto **4**
Bert Klein Poelhuis	Adviezen en feedback.
Willem Peletier	Voor raad en daad.
Ubel Zuiderveld	Voor het delen van info.
Hans de Beukelaer	Voor het delen van bijzondere info.
P. Gerbrandy, P. Boekholt, H.Legters, H. Bosch, N. Prinsen, H.Leusink, R.Peeters.	Voor de gastvrijheid…

Er is oprecht geprobeerd om bij het zoeken naar oude foto's de rechthebbenden zoveel mogelijk te traceren en om toestemming te vragen.

Over het algemeen verlopen deze rechten 70 jaar na het overlijden van de fotograaf wat voor de meeste foto's uit die tijd aan de orde zal zijn.
Een categorie apart vormen foto's die in collecties op zijn genomen.
Volgens de APA-richtlijnen (auteursrechten) is bronvermelding altijd verplicht.
zo'n vermelding luidt dan bijvoorbeeld:

'*Fotocollectie:(**oorspronkelijke naam eigenaar/verzamelaar)** / **beherende organisatie** (bijvoorbeeld 'Erfgoed Centrum Achterhoek en Liemers)*'.

Mochten er personen van mening zijn dat er niet zorgvuldig genoeg is gehandeld, neemt u dan a.u.b. contact op zodat we samen naar een oplossing kunnen zoeken.

Ook over het gebruik van foto's van de auteur zelf, is overleg mogelijk.

www.rondom1900.nl jalfflach@planet.nl